

လွိုင်ကော်
Loikaw

မြစ်ကြီးနား
Myitkyina

ဘားအံ
Hpa An

မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြူနီစီပယ်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်
စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များအကြောင်း သုံးသပ်ဆွေးနွေးခြင်း
မက်သယူးအာနီးလ်၊ ရဲသူအောင်၊ ဆူဇန်ကမ့်ဘဲ နှင့် ကြည်ပြာချစ်စော
မူဝါဒရေးရာဆွေးနွေးချက်စာတမ်းငယ် အမှတ်(၇)

ရန်ကုန်
Yangon

နေပြည်တော်
Naypyitaw

မန္တလေး
Mandalay

မြောက်ဦး
Myauk-U

ထားဝယ်
Dawei

မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြူနီစီပယ်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များအကြောင်း သုံးသပ်ဆွေးနွေးခြင်း

မက်သယူးအာနီးလ်၊ ရဲသူအောင်၊ ဆူဇန်ကမ့်ဘဲ နှင့် ကြည်ပြာချစ်စော

မူဝါဒရေးရာဆွေးနွေးချက်စာတမ်းငယ်
အမှတ်(၇)

ဇူလိုင်လ၊ ၂၀၁၅

ယခုမူဝါဒရေးရာ ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းငယ်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြူနီစီပယ်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်- စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များအကြောင်း မက်သယူးအာနီးလ်၊ ရဲသူအောင်၊ ဆူဇန်ကမ့်ဘဲ နှင့် ကြည်ပြာချစ်စော တို့၏ မူရင်းသုတေသန စာစောင်အား အနှစ်ချုပ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ မူရင်းသုတေသနစာစောင်ကို ဖော်ပြပါ ဝက်ဆိုက်ဒ်လင့်တွင် ဝင်ရောက်လေ့လာနိုင်ပါသည်။ <http://www.asiafoundation.org/publication/municipal-governance-in-myanmar-burmese/>။
ရည်ညွှန်းကိုးကား- မက်သယူးအာနီးလ်၊ ရဲသူအောင်၊ ဆူဇန်ကမ့်ဘဲ နှင့် ကြည်ပြာချစ်စော (ဇူလိုင် ၂၀၁၅) တို့၏ မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြူနီစီပယ်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်- စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များအကြောင်း။ အာရှဖောင်ဒေးရှင်းနှင့် မြန်မာ့ အရင်းအမြစ်ဖွံ့ဖြိုး တိုးတတ်ရေးအဖွဲ့- စီးပွားရေးနှင့် လူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတတ်ရေးအဖွဲ့

တစ်။ ။ နိဒါန်း

၂၀၁၁ ခုနှစ်ကတည်းကစပြီး မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရသည် ရည်မှန်းချက်ကြီးမားသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အစီအစဉ်များကို စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ယင်းကြောင့် နိုင်ငံတဝှမ်းရှိ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ အနေအထားများကို ပြောင်းလဲပစ်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်မှုများရှိသော်လည်း ပြည်ထောင်စုအဆင့်အာဏာပိုင်များသည် အစိုးရ ဝန်ထမ်းများ ခန့်အပ်ခြင်းများနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်အများစုကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုအလွန်များသော စနစ်အတွင်း၌ တင်းကျပ်စွာ ချုပ်ကိုင်ထားဆဲဖြစ်သည်။ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ရှိ အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနသည် ထိုစနစ်အတွင်း အလွန်ဩဇာကြီးသော အနေအထား၌ ရှိနေသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြည်ထောင်စု အဆင့်နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်ဟူ၍ အစိုးရအဖွဲ့ နှစ်လွှာ နှစ်ဆင့် ရှိသော်လည်း 'ဒေသန္တရအစိုးရ' ဟုခေါ်သော တတိယအလွှာမှာ လက်တွေ့တွင် ပျောက်ဆုံးနေသည်။ ထိုဒေသန္တရအစိုးရများသည် သီးခြားတာဝန်ဝတ္တရားများ၊ ရန်ပုံငွေအရင်းအမြစ်များရှိပြီး ယင်းတို့နှင့် ပတ်သက်သည့် ကိုယ်တိုင်ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ခွင့်များလည်း ရှိကြရသည်။

စည်ပင်သာယာအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်သည် လက်ရှိစနစ်အတွင်းတွင် ချွင်းချက်တစ်ခုအဖြစ်ရှိနေပြီး ၎င်းတို့မှာ နိုင်ငံအတွင်းတွင် ဒေသန္တရ လုပ်ပိုင်ခွင့် အပြည့်အဝရရှိသော တစ်ခုတည်းသော အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်များအတွင်း၌ ကိုယ်ပိုင်ရန်ပုံ ငွေများကို ကောက်ခံစုဆောင်းကြပြီး ထိုရန်ပုံငွေများ ပြန်လည်အသုံးပြုရာတွင်လည်း ဆုံးဖြတ်ခွင့်အများအပြားရှိသည်။ ကျယ်ပြန့်သော အခြေခံ လူမှုဝန်ဆောင်မှုများဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊^၁ ဒေသန္တရစီးပွားရေး ကဏ္ဍ စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းစသည်တို့ကို ကျယ်ပြန့်သော ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကြီး၏ အစိတ်အပိုင်းများအဖြစ်ဆောင်ရွက်ပေးနေကြသည်။ လက်ရှိအချိန်တွင် မြို့နယ်များအားလုံး၌ စည်ပင်သာယာရေး ကိစ္စရပ်များဆောင်ရွက်ရန် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့စီ ရှိနေကြပြီးဖြစ်သည်။

မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များတွင် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး အထောက်အကူပြု ကော်မတီနှင့် မြို့နယ်စည်ပင် သာယာရေးအဖွဲ့ရုံးဟူ၍အချင်းချင်းအပြန်အလှန်အထောက်အကူပြုသော အဖွဲ့အစည်း နှစ်ခုရှိလေ့ရှိကြသည်။ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး

အဖွဲ့များသည် မြို့နယ်အဆင့် သီးခြားကော်မတီ တစ်ခုက ကြည့်ကြပ်သော တစ်ခုတည်းသော ဒေသန္တရအစိုးရအဖွဲ့အစည်းလည်း ဖြစ်သည်။ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး အထောက်အကူပြု ကော်မတီတွင် ဒေသတွင်းမှ တင်မြှောက်သော ကော်မတီဝင် အများစုပါဝင်ပြီး ကော်မတီအနေနှင့် ဆုံးဖြတ်ခွင့်လည်းရှိသည်။

၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဇယား ၂ နှင့်အညီ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ၏ အပြည့်အဝ ထိန်းချုပ်မှုအောက်၌ရှိသော တစ်ခုတည်းသော အစိုးရဌာနဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းမှာ စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များပင်ဖြစ်သည်။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနတစ်ခု၏ အစိတ်အပိုင်း မဟုတ်တော့သော အချိန်မှ စပြီး စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များသည် မြို့ပြဒေသ အုပ်ချုပ်ရေး အတွက်သာ အာရုံစိုက်တော့ပြီး သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး လွှတ်တော်များက ၎င်းတို့ဒေသအတွက် စည်ပင် သာယာရေးဥပဒေများကို သီးခြားစီ ပြဌာန်းပေးကြသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်နှောင်းပိုင်းမှစပြီး စတင်ပြဌာန်းခဲ့ကြသော ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး ၁၄ ခုရှိ စည်ပင်သာယာရေးဥပဒေများ အားလုံး သည် ၁၉၉၃ ခုနှစ် စည်ပင်သာယာရေးဥပဒေကို အခြေခံထား သဖြင့် ၎င်းတို့ အချင်းချင်း အများအားဖြင့် တူညီကြသည်။

ပြည်သူလူထုသို့ တိုက်ရိုက်ဝန်ဆောင်မှုပေးသူများ အနေနှင့် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များသည် နိုင်ငံတော်နှင့် ပြည်သူများအကြား ထိတွေ့ ဆက်ဆံမှုတွင် ရှေ့ဆုံးနေရာမှရှိကြသူများဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့သည် ပျက်ဆီးယိုယွင်းနေသော ထိုဆက်ဆံရေးကို ပြန်လည်ပြင်ဆင် ပြောင်းလဲရန်အတွက် အလွန် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍ၌ ရှိနေကြသည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံ၏စီးပွားရေးသည် မြေယာအခြေခံ စီးပွားရေးစနစ်မှ^၂ စတင်၍ ပြောင်းလဲလာပြီ ဖြစ်သဖြင့် မြို့ပြလူဦးရေများလည်း ပိုမိုတိုးပွားလာခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ထိရောက်သော စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ တည်ထောင်နိုင်ရေးမှာ ပိုမိုအရေးပါလာကြောင်း ထင်ရှားသည်။ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့၏ မူလအစနှင့် သမိုင်းကြောင်း၊ ၎င်းတို့၏ လက်ရှိ ဥပဒေကြောင်းအရလုပ်ပိုင်ခွင့်များ၊ လုပ်ငန်းရပ်များ၊ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့်နှင့် ၎င်းတို့၏ စီမံခန့်ခွဲမှုများ စသည်တို့သည် ယခုဆွေးနွေးအကြံပြု စာတမ်း၏အဓိက အကြောင်းအရာများဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်၊ မန္တလေးနှင့် နေပြည်တော် မြို့တော်များရှိ စည်ပင်သာယာ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်များအကြောင်းကို ယခု ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြနိုင်ခြင်းမရှိ

^၁ ဝန်ဆောင်မှုများတွင် မြို့ပြရေးပေးခြင်း၊ အညစ်အကြေးစွန့်ခြင်း၊ အမှိုက်သိမ်းဆည်းခြင်း၊ လမ်းနှင့်တံတား၊ လမ်းမီးထွန်းခြင်းနှင့် ရေနှုတ်မြောင်းများ စသည်တို့အပြင် ဒေသတွင်း စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသို့ လိုက်စင်နှင့် ပါမစ်များချထားပေးခြင်း၊ အခွန်နှင့် အခများကောက်ခံခြင်း၊ ကူးတို့လုပ်ငန်းနှင့် လမ်းအသုံးပြုခကောက်ခံခြင်း လုပ်ငန်းများအတွက် ဈေးပြိုင်လေလံများချထားပေးခြင်းစသည့် ဒေသန္တရ စီးပွားစီမံအုပ်ချုပ်မှုကိုလည်း ဆောင်ရွက်သည်။
^၂ ၂၀၀၄ ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်းကောက်ခံမှုအရ မြန်မာနိုင်ငံ၏လူဦးရေ ၅၀.၂ သန်းခန့်၏ ၂၉.၆% မှာ မြို့ပြဒေသများ၌ နေထိုင်ကြသည်။ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အထွေထွေလူဦးရေတိုးနှုန်းမှာ ၀.၉% သာရှိသော်လည်း မြို့ပြလူဦးရေတိုးနှုန်းမှာ အကြမ်းဖျင်း ၂.၈% ခန့်ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းကြသည်။ (World Bank. 2015. East Asia's Changing Urban Landscape: Measuring a Decade of Spatial Growth, p. 106)

ပါ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ရန်ကုန်မြို့တော် စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီ၊ မန္တလေးမြို့တော် စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီနှင့် နေပြည်တော်ကောင်စီတို့မှာမူ သီးခြားဥပဒေပြဌာန်းချက်များ ရှိကြပြီး ၎င်းတို့၏သက်ဆိုင်ရာမြို့တော်များကို ကျန်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များနှင့်မတူဘဲ စီမံအုပ်ချုပ်ခွင့် ရှိကြခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။

၁.၁။ သမိုင်းကြောင်းနှင့် အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

လက်ရှိ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များသည် ဗြိတိသျှကိုလိုနီခေတ်ကတည်းက တည်ရှိခဲ့ကြခြင်းဖြစ်ပြီး လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်တွင် ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းမှုများ အကြိမ်ကြိမ်ကြိမ်ခဲ့ရသည်။ ထိုအဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲမှုတွင် အလှည့်အပြောင်းများရှိခဲ့သော်လည်း ၎င်းတို့၏ အခြေခံလုပ်ငန်းရပ်များမှာမူ ၁၈၉၈ မြန်မာစည်ပင်ရေးအဖွဲ့တွင် ဖော်ပြထားသည်များနှင့် အများစုတူ ညီနေဆဲပင်ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံမြန်မာစည်ပင်ရေးအဖွဲ့၏ ဥပဒေအခြေခံကို ခြေရာခံပါက ၁၈၇၄ ဘားမားမြန်မာစည်ပင်ရေးအဖွဲ့ကို တွေ့ရမည် ဖြစ်သည်။ ၎င်းကို ၁၈၈၄ ဘားမားမြန်မာစည်ပင်ရေးအဖွဲ့နှင့် ၁၈၈၄ အပါးဘားမားမြန်မာစည်ပင်ရေးအဖွဲ့ဖြင့် အသစ်ပြင်ဆင် ခဲ့သည်။ ၁၈၉၈ တွင် မြန်မာနိုင်ငံတဝှမ်းလုံး အကျုံးဝင်သော မြန်မာစည်ပင်ရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကို ပြဌာန်းပြီး အခွန်ကောက်ခံခြင်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှု အမျိုးမျိုးဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရန်အတွက် အာဏာများ အပ်နှင်းခဲ့သည်။^၅

မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၉၄၈ တွင် လွတ်လပ်ရေးရခဲ့သည်။ ၁၉၄၉ တွင် ရန်ကုန်မြန်မာစည်ပင်ရေးအဖွဲ့အစည်းကို ပထမဦးဆုံးအကြိမ် ရွေးကောက်ပွဲကို ကျင်းပပေးခဲ့ပြီး ၁၉၅၁ တွင် အခြားမြို့ကြီးများ၌ မြန်မာစည်ပင်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ ဆက်လက်ကျင်းပခဲ့သည်။ ၁၉၅၃ တွင် ဒီမိုကရေစီ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးဥပဒေကို ပြဌာန်းခဲ့ပြီး

ကိုလိုနီခေတ် အမွေခံအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်တွင် ပြည်သူ့လူထုပူးပေါင်းပါဝင်မှုကို မြှင့်တင်ရန် ရည်ရွယ်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၂ တွင် တပ်မတော်က အာဏာသိမ်း လိုက်ပြီးနောက်တွင် ၁၉၅၃ ဒီမိုကရေစီ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးဥပဒေကို ဖျက်သိမ်းလိုက်သည်။ သို့ရာတွင် ၁၉၈၉ မြန်မာစည်ပင်ရေးဥပဒေနှင့် ၁၉၂၁ မြန်မာကျေးလက်ဒေသ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး ဥပဒေများသည် မြို့ပြနှင့် ကျေးလက်အုပ်ချုပ်ရေးများအတွက် ရည်ညွှန်းကိုးကားပြုသော ဥပဒေများအဖြစ် ဆက်လက်ကျန်နေခဲ့သည်။^၆ မြန်မာစည်ပင်ရေးအဖွဲ့အစည်းများက မြို့ပြအုပ်ချုပ်ရေးကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ပြီး ကျေးလက်ဒေသတွင် ခရိုင်ကောင်စီများပုံစံဖြင့် အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်သည်။

၁၉၇၂ တွင် တော်လှန်ရေးကောင်စီအစိုးရသည် ဝန်ကြီးဌာနများကို ပြန်လည် ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းပြီး မြန်မာစည်ပင်ရေးအဖွဲ့အစည်းနှင့် ခရိုင်ကောင်စီများကို ပြည်ထဲရေးနှင့် သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန၏ လက်အောက်သို့ သွတ်သွင်းခဲ့သည်။^၇ ၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များ ဖြစ်ကြသော မြန်မာစည်ပင်ရေးအဖွဲ့အစည်းနှင့် ခရိုင်ကောင်စီတို့ကို မြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီများအဖြစ် ပေါင်းစည်းပြီး မြို့ပြအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေး နှစ်မျိုးစလုံးကို တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်စေသည်။^၈

၁၉၈၈ စစ်တပ်အာဏာသိမ်းပြီး နိုင်ငံတော် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေး ကောင်စီအစိုးရ (နဝတ) ဖွဲ့စည်းပြီးနောက်^၉ တွင် ၁၉၉၃ စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီဥပဒေကို ပြဌာန်းပြီး ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ နောက်ထပ်ပြောင်းလဲမှုများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြန်သည်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ် ဥပဒေတွင် စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီများသည် ပြည်ထဲရေး ဝန်ကြီးဌာနရှိ သက်ဆိုင်ရာ အရာရှိများထံသို့ အစီရင်ခံ တင်ပြရမည်ဟု ရှင်းလင်းစွာ ပြဌာန်းသတ်မှတ်ထားသည်။ သို့ရာတွင် ၁၉၉၄ ဇန်နဝါရီလ၌

^၅ ရေ၊ လမ်း၊ အညစ်အကြေးစွန့်ခြင်း၊ ရေနှုတ်မြောင်း၊ လမ်းမီးများ၊ မြေယာ၊ ရေ၊ သားသတ်ရုံများ၊ ယာဉ်၊ လှေ၊ ဆိပ်ခံတံတားများကို လိုင်စင်ထုတ်ပေးခြင်း၊ ပြည်သူ့လုပ်ငန်းစီမံချက်များကို ကြည့်ကြပ်ခြင်း၊ ဖွား/သေစာရင်းနှင့် လက်ထပ်လက်မှတ်များထုတ်ပေးခြင်း။
^၆ အခြားသော ဆက်လက်ကျင့်သုံးနေသည့် ကိုလိုနီခေတ်ဥပဒေများမှာ ၁၈၉၂ ပုဂ္ဂလိကမြေယာများကို အစိုးရစီမံခန့်ခွဲမှုအက်ဥပဒေ၊ ၁၈၉၉ အစိုးရ အဆောက်အဦများအက်ဥပဒေ၊ ၁၉၄၆ အဆောက်အဦများ (ဆောက်လုပ်ခြင်းနှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်းဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းများ) အက်ဥပဒေ၊ ၁၈၉၈ ကူးတိုလုပ်ငန်းအက်ဥပဒေ၊ ၁၉၄၇ ကျွဲနွားသတ်ဖြတ်ခြင်းကို တားမြစ်ပိတ်ပင်သည့် ဥပဒေ၊ ၁၈၇၉ ဟက်ကနေကရီးယာရ်အက်ဥပဒေ၊ ၁၉၁၄ ဒေသန္တရအစိုးရများ ချေးငွေဥပဒေနှင့် ၁၉၄၆ ဒေသန္တရအစိုးရများ (ယာယီရပ်ဆိုင်းခြင်း) ဥပဒေတို့ဖြစ်သည်။
^၇ ၁၉၇၂ တွင် ဒေသန္တရ ဒီမိုကရေစီအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဒေသန္တရအဖွဲ့အစည်းများဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနကို ပြည်ထဲရေးနှင့် သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာနအဖြစ် ပြောင်းလဲခဲ့သည်။ ယခင်က ဒေသန္တရ ဒီမိုကရေစီအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဒေသန္တရအဖွဲ့အစည်းများဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်၌ရှိခဲ့သော ဒေသန္တရ ဒီမိုကရေစီအုပ်ချုပ်ရေးမြှင့်တင်မှုဌာန (မြန်မာစည်ပင်ရေးအဖွဲ့အစည်းနှင့် ခရိုင်ကောင်စီများကို ကြည့်ကြပ်သည့်ဌာန) ကို ပြည်ထဲရေးနှင့် သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနလက်အောက်သို့ ရွှေ့ပြောင်းလိုက်သည်။
^၈ ခရိုင်အဆင့်တွင် ကောင်စီမရှိတော့ပဲ ကောင်စီနှင့် ခရိုင်ကော်မရှင်နာတို့၏ ဒေသန္တရရန်ပုံငွေများကို ဖျက်သိမ်းလိုက်သည်။ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးဦးစီးဌာန၏ အင်တာနက်စာမျက်နှာ <http://www.drdmyanmar.org/index.php?page=YWJvdXQ> တွင်ကြည့်ပါ။
^၉ နောက်ပိုင်းတွင် နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီအဖြစ် အမည်ပြောင်းလဲခဲ့သည်။

စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီများကို ပြည်ထဲရေး ဝန်ကြီးဌာန လက်အောက်မှ ပြန်ထုတ်ပြီး အသစ်ဖွဲ့စည်းလိုက်သော နယ်စပ် ရေးရာ ဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်သို့ ပြောင်းရွှေ့လိုက်သည်။^၁ ဤနည်းအားဖြင့် မြို့နယ်စပ်ကော်မတီများနှင့် ခရိုင်ကောင်စီများ အဖြစ်စတင်ပေါ်ထွန်းခဲ့ပြီး မြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီများအဖြစ် အသွင်ပြောင်းလဲသွားခဲ့သော အဖွဲ့အစည်းများသည် နယ်စပ် ရေးရာ ဝန်ကြီးဌာန လက်အောက်ရှိ ဌာနအသစ်တစ်ခုဖြစ်သော စည်ပင်သာယာရေး ဌာနလက်အောက်သို့ ရောက်ရှိသွားပြီဖြစ် သည်။

၁၉၉၃ စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီဥပဒေကို ၁၉၉၇ ခုနှစ် ပြင်ဆင်ချက်အရ စည်ပင်သာယာရေး ကိစ္စရပ်များနှင့် ပတ်သက် သော အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာန၏ အုပ်ချုပ်ရေး တာဝန် များကို နယ်စပ်ရေးရာ ဝန်ကြီးဌာနသို့ တရားဝင် လွှဲပြောင်း ပေးလိုက်ရပြီဖြစ်သည်။ ၁၉၉၇ခုနှစ် မှ ၂၀၁၁ ခုနှစ် ဧပြီ အစိုးရသစ် ပြောင်းလဲသည့် အချိန်အထိ နယ်စပ်ရေးရာ ဝန်ကြီးဌာန လက် အောက်ရှိ စည်ပင်သာယာရေးဌာနသည် မြို့ပြအုပ်ချုပ်ရေး နှင့် ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေး နှစ်မျိုးစလုံးကို တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ခဲ့ သည်။^၂

၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေက စည်ပင်သာယာရေးဌာနကို နယ်စပ်ရေးရာ ဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်မှ ထုတ်ပြီး ပြည်နယ်/ တိုင်း အဆင့်မှစ၍ အောက်ခြေအဆင့်ဆင့်ရုံးများကို အသစ် ဖွဲ့စည်းလိုက်သော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ လက် အောက်သို့ ၂၀၁၁ ခုနှစ် ဧပြီ မှ စ၍ လွှဲပြောင်းပေးခဲ့သည်။ ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေဇယား ၂ အရ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ လက်အောက်သို့ အပြည့်အဝ လွှဲပြောင်းပေးလိုက်သော အစိုးရ ဌာနဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းမှာ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များပင် ဖြစ်သည်။^၃

ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနတစ်ခု၏ အစိတ်အပိုင်း မဟုတ်တော့ သော အချိန်မှစပြီး စည်ပင်သာယာရေးဌာနသည် စည်ပင်သာယာ ရေးအဖွဲ့များဖြစ်လာပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ၁၄ ခု တို့တွင် မြို့ပြအုပ်ချုပ် ရေးလုပ်ငန်းများကို အဓိကထား လုပ်ကိုင် ဆောင် ရွက်သည်။ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် များကလည်း စည်ပင်သာယာရေး ဥပဒေများကို ပြဌာန်းပေး ကြသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ လက်အောက်တွင် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များကို စည်ပင်သာယာရေးဝန်ကြီးက

ကြည့်ကြပ်ကွပ်ကဲသည်။ ၎င်းသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးကိုးဦးအနက် တစ်ဦး အပါအဝင် ဖြစ်သည်။^၄

ရန်ကုန်၊ မန္တလေးနှင့် နေပြည်တော်မြို့တော်များရှိ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းပုံ

ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးရှိ စည်ပင်သာယာရေးလုပ်ငန်းများကို ရန်ကုန်မြို့တော်နှင့် မန္တလေးမြို့တော် စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီများက ဆောင်ရွက်ကြပြီး ၎င်းတို့ကို သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများက တာဝန်ပေးအပ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် စည်ပင်သာယာရေးဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများနှင့် ပြည်သူ့လုပ်ငန်းများ (စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု၊ ရေအရင်းအမြစ်၊ လမ်းနှင့်တံတားများ၊ ပန်းခြံနှင့် အားကစား ကွင်းများ၊ လမ်းမီးထွန်းခြင်း၊ နာရေးလုပ်ငန်းများနှင့် မီးငြိမ်း သတ်ခြင်းစသည်)၊ မြို့ပြစီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း၊ မြို့ပြမြေယာ အုပ်ချုပ်မှု၊ အခွန်ကောက်ခံခြင်း (စီးပွားရေးလုပ်ငန်း လိုင်စင် များနှင့် မှတ်ပုံတင်ထုတ်ပေးခြင်းများအပါအဝင်)၊ ပြည်သူ့ ကျန်းမာရေးနှင့် မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကို တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ကြသည်။ ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးမြို့တော် စည်ပင် သာယာရေး ကော်မတီများကို တိုင်းဒေသကြီးဝန်ကြီးများက ဦးဆောင်သော ကော်မတီက ကွပ်ကဲပြီး ကော်မတီဝင် အချို့ တဝက်ကို ပြည်သူက ရွေးချယ်တင်မြှောက်သည်။ ထို မြို့တော် စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီနှစ်ခုသည် မြို့နယ် အများအပြားကို စုစည်းအုပ်ချုပ်ခွင့်ရှိ ပြီး ရန်ကုန်တွင် ၃၃ မြို့နယ်နှင့် မန္တလေးတွင် ၇ မြို့နယ်တို့ ပါဝင်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြို့တော်လည်းဖြစ်သော နေပြည်တော် သည် ပြည်ထောင်စု နယ်မြေဖြစ်ပြီး ၎င်းကိုအဖွဲ့ဝင် ၁၀ ဦး ပါဝင်သော နေပြည်တော်ကောင်စီက အုပ်ချုပ်သည်။ အဖွဲ့ဝင် ကိုးဦးကို သမ္မတက ခန့်အပ်ပြီး တစ်ဦးကို စစ်တပ်က ခန့်အပ်သည်။ ပြည်ထောင်စု နယ် မြေထဲရှိ မြို့နယ် ၈ မြို့နယ်အတွက် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးကိစ္စ ရပ်များကို အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနက တာဝန်ယူဆောင်ရွက် သည်။

^၁ ထိုစဉ်က ဝန်ကြီးဌာန၏ နာမည်အပြည့်အစုံမှာ နယ်စပ်ဒေသနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဝန်ကြီးဌာန ဖြစ်သည်။
^၂ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးမှ လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူးနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း
^၃ စည်ပင်သာယာရေးဌာနမှဝန်ထမ်းများကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများလက်အောက်သို့ ပြောင်းရွှေ့တာဝန်ထမ်းဆောင်ခွင့်ပေးသော တရားဝင်အမိန့်စာကို ၂၀၁၂ ခုနှစ် မတ် ၃၁ တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။
^၄ အခြားပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးဝန်ကြီးများကဲ့သို့ပင် စည်ပင်သာယာရေးဝန်ကြီးကိုလည်း ဝန်ကြီးချုပ်ကရွေးချယ်သည်။ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မှု ဖြစ်သော ဝန်ကြီးအဆင့် အောက်တွင် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များအားလုံးကို ညွှန်ကြားရေးမှူး အဆင့်ရှိသော အရာရှိက ဦးဆောင်သည်။

နစ်။ ။ ဥပဒေကြောင်းအရ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ

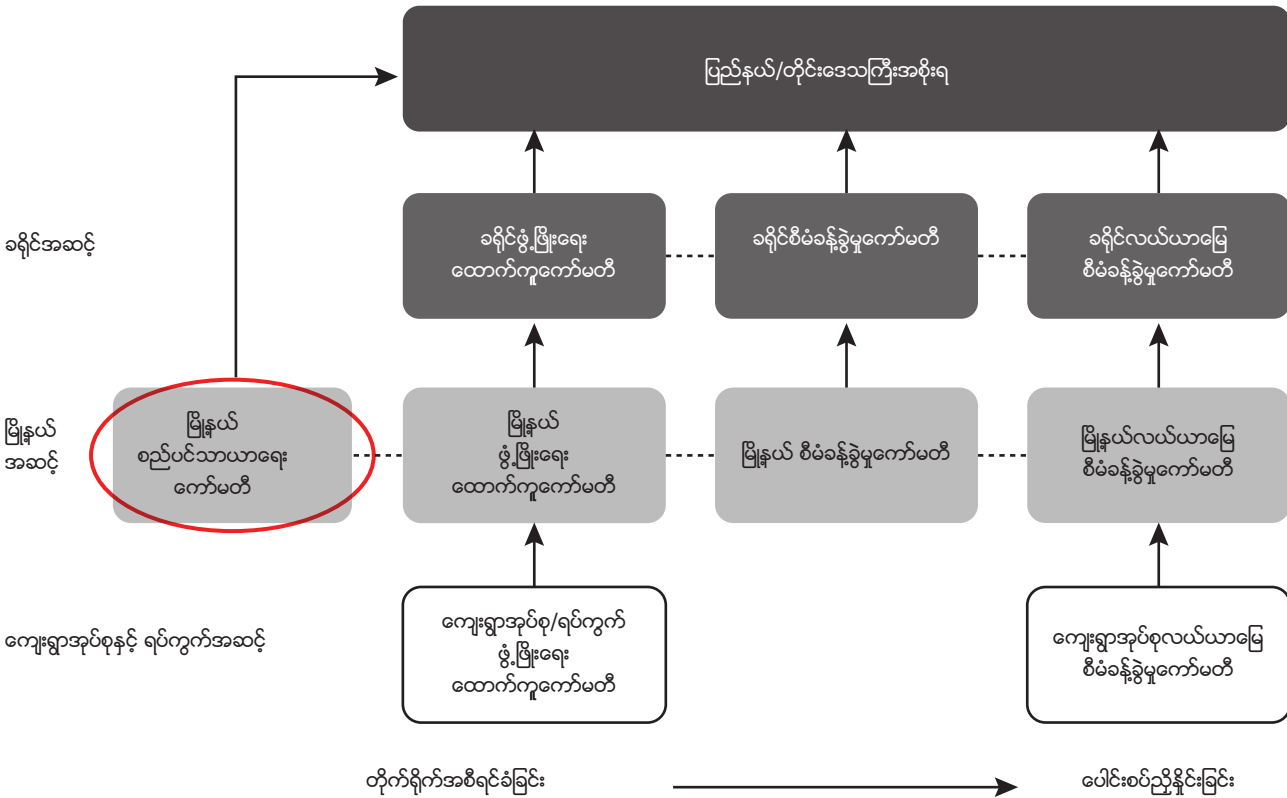
စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များအတွက် ဥပဒေ အခြေခံသည် နိုင်ငံတော် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု တည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့ ဥပဒေ အမှတ် ၅/၉၃ ၁၉၉၃ စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီများ ဥပဒေဖြစ်သည်။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ အပိုဒ် ၁၈၈ အရ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဇယား ၂ ပါ ကိစ္စရပ်များအတွက် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး တစ်ခုလုံးကို ဖြစ်စေ၊ တစ်စိတ်တစ်ဒေသကိုဖြစ်စေ အာဏာသက်ရောက်စေသော ဥပဒေများကိုပြဌာန်းပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမှ ပေါ်ထွက်လာသော စည်ပင်သာယာအုပ်ချုပ်ရေးစနစ် အပြောင်းအလဲများတွင် အထင်ရှားဆုံးမှာ စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများ အစိုးရများ လက်အောက်သို့ လုံးဝလွှဲပြောင်းပေးလိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများတွင် သက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေများအလိုက် စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များကို အပြည့်အဝ စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသော စည်ပင်သာယာရေး ဝန်ကြီးများရှိကြသည်။ ထို့ကြောင့် စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များသည် ပြည်နယ်/တိုင်း

ဒေသကြီးများ၏ အသစ်ဖြစ်ထွန်းသော ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း ဌာနများ ဖြစ်လာပြီးသက်ဆိုင်ရာ အစိုးရများသို့သာ အစီရင်ခံတင်ပြရန် တာဝန်ရှိကြသည်။

မြို့နယ်နှင့် ခရိုင်အဆင့် ဥပဒေပြုအဖွဲ့အစည်းများကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်မည့် အစီအစဉ် တစ်စုံတစ်ရာ မရှိသောကြောင့် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနမှ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများက စီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ ကော်မတီအများအပြားတွင် ဦးဆောင်မှု နေရာကို ရယူထားကြသည်။ ထိုကော်မတီအချို့တွင်မူ လူထုကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်သည်။ စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီများနှင့် လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲရေး ကော်မတီများကို ဦးဆောင်ရန် ဝါရင့် အစိုးရအရာရှိများကို ခန့်အပ်လေ့ရှိပြီး ဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူ ပြု ကော်မတီနှင့် စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီများကိုမူ ရပ်ရွာမှ သွယ်ဝိုက်သောနည်းဖြင့် ရွေးကောက်ထားသော ပုဂ္ဂိုလ်များမှ ဦးဆောင်ကြသည်။

အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနမှ လွှမ်းမိုးသည့် ရှုပ်ထွေးသော ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေး ကော်မတီများ စနစ်အတွင်း၌ စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီနှင့် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့ရုံးတို့ တည်ရှိနေကြခြင်းဖြစ်သည်။ အောက်ပါပုံတွင် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံကို ကြည့်နိုင်သည်။

၂.၁ လုပ်ငန်းရပ်များနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံများ

မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များတွင် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ခွဲနှင့် ယင်းကို ကြည့်ကြပ်ထောက်ပံ့ပေးသော မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီဟူ၍ အဓိက အစိတ်အပိုင်း နှစ်ခုရှိသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အများစုတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့ခွဲများ ရှိတတ်ကြသော်လည်း သက်ဆိုင်ရာ စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီဟူ၍ မရှိပါ။ အလားတူပင် ခရိုင်အဆင့်၌ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ ရှိမနေပါ။

စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ခွဲများနှင့် ပရော်ဖက်ရှင်နယ် စည်ပင်ဝန်ထမ်းများ၏ လုပ်ငန်းရပ်များကို သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေး ဥပဒေများတွင် ရှင်းလင်းစွာ ပြဌာန်းထားသည်။ ထိုဥပဒေများသည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းများစတင်ချိန်က အတိုင်းပင် အပြောင်းအလဲများ မရှိသလောက် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဒေသအဆင့် စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီများမှာမူ ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစပြီး အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့ခွဲများ

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့ခွဲများသည် စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များကို စီမံခန့်ခွဲရပြီး၊ လူမှုဝန်ဆောင်မှုများ အကျယ်အပြန့် ဆောင်ရွက်သော၊ ဒေသန္တရ စီးပွားရေးကဏ္ဍကို အုပ်ချုပ်သော၊ အခွန်ဘဏ္ဍာ ပမာဏကြီးမားစွာ ကောက်ခံသော အစိုးရရုံးဌာနများကို ပြည်ထောင်စုအဆင့်၏ စွက်ဖက်မှု တစ်စုံတစ်ရာမရှိဘဲ ထိန်းချုပ်ဆောင်ရွက်ခွင့် ရထားသည့် အဖွဲ့အစည်းလည်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့ နေပြည်တော်နှင့် သီးခြားစီ ကင်းလွတ်နေခြင်းသည် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များအတွက် စိန်ခေါ်မှုလည်းဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် ရန်ပုံငွေ ရှာဖွေခြင်း၊ မူဝါဒရေးဆွဲခြင်း၊ လူသားအရင်းအမြစ်နှင့် ဝယ်ယူဖြည့်တင်း ရေးကိစ္စရပ်များအားလုံးကို မိခင်ဝန်ကြီးဌာနမရှိဘဲ ကိုယ်တိုင်ဖြေရှင်း ဆောင်ရွက်ကြရသည်။^{၁၂}

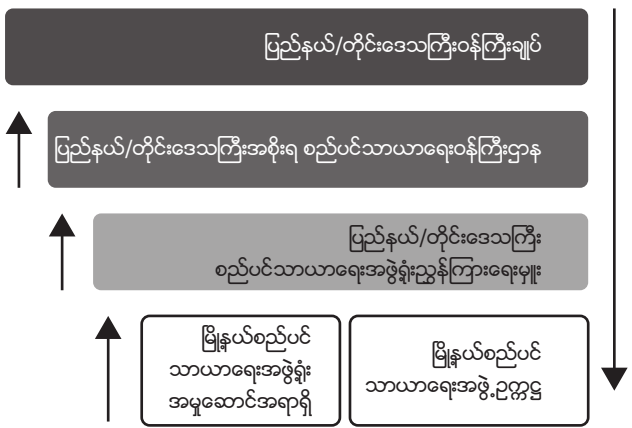
ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့ခွဲများ၏ အဓိက လုပ်ငန်းတာဝန်မှာ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့ခွဲများကို ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းပေးခြင်းနှင့် ကြည့်ကြပ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်တွင် ညွှန်ကြားရေးမှူးတစ်ဦးက တာဝန်ယူပြီး ၎င်းသည် သက်ဆိုင်ရာစနစ်အတွင်း အမြင့်ဆုံး စည်ပင်သာယာရေးရရှိပုံဖြစ်သည်။ ကွဲလွဲချက်အချို့ရှိသော်လည်း ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ခွဲအများစုတွင် ၁၊ အုပ်ချုပ်ရေးဌာန ၂၊ အင်ဂျင်နီယာဌာန နှင့် ၃၊ ဥပဒေ၊ အခွန်နှင့် လုံခြုံရေးဌာနဟူ၍ ဌာနသုံးခုရှိလေ့ရှိသည်။ အရေအတွက် ၃၀ နှင့် ၄၀ ကြား ရှိသော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးရုံးဝန်ထမ်းများကို အုပ်ချုပ်ရန်အတွက် ဒု-ညွှန်ကြားရေးမှူး အများအပြားက ညွှန်ကြားရေးမှူးကို ကူညီပံ့ပိုးပေးကြသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးစည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ခွဲ၏ လုပ်ငန်းတာဝန်မှာ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များနှင့် နိုင်ငံရေးအရ ဦးစားပေးလုပ်ငန်းစဉ်များကို ဆက်စပ်ပေးရန်ဖြစ်ပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေးဝန်ကြီးသို့ အစီရင်ခံရသည်။^{၁၃}

စည်ပင်သာယာရေးဝန်ကြီး၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များထဲတွင် အဓိက အကျဆုံး တာဝန်တစ်ခုမှာ ဝန်ကြီးချုပ်၊ အစိုးရအဖွဲ့တို့နှင့် တိုင်ပင်ပြီး စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များအတွက် မူဝါဒဆိုင်ရာ ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ သတ်မှတ်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ဝန်ကြီးသည် ရရှိနိုင်သော အရင်းအမြစ် အပေါ်အခြေခံပြီး ဒေသခံ လူထုလိုအပ်ချက်နှင့် စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များ၏ ရေရှည်မူဝါဒရေးရာ ပန်းတိုင်များအကြား ဟန်ချက်ထိန်းညှိပေးသည့်တာဝန်ကိုလည်း ထမ်းဆောင်ရသည်။ အထက်တွင် ဖော်ပြထားသလို ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ မွန်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်များတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီများ ရှိကြပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့ခွဲများသည် သက်ဆိုင်ရာကော်မတီ၏ လမ်းညွှန်မှုကို တုန့်ပြန် ဆောင်ရွက်ကြရသည်။ ယင်းပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီများတွင် ရပ်ရွာလူထုမှ သွယ်ဝိုက်ရွေးကောက်ထားသော ကော်မတီဝင်များနှင့် အကြီးတန်းအစိုးရ အရာရှိများပါဝင်သည်။^{၁၄} အခြားပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီးများတွင်မူ မြို့နယ်အဆင့်ရုံးများသာ ရှိကြသည်။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေး

^{၁၂} မိခင်ဝန်ကြီးဌာနဟူသော စကားရပ်ကို ထပ်ပြန်တလဲလဲသုံးစွဲခဲ့ပြီး အခြေခံထောက်ပံ့ကူညီမှုများ ဆောင်ရွက်ပေးမည့် ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခု နေပြည်တော်အဆင့်တွင် ရှိမနေခြင်းကို အဓိကညွှန်းဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။
^{၁၃} ဥပမာအားဖြင့် ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရသည် ရေရရှိရေးကို အဓိကဦးစားပေးအဖြစ် ဆောင်ရွက်နိုင်သော်လည်း ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရကမူ ကွန်ကရစ်လမ်းများ တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် ရေနှုတ်မြောင်းများပြုပြင်ခြင်းကို အဓိကထားနိုင်သည်။
^{၁၄} ဥပမာ၊ ရှမ်းပြည်နယ်တွင် ကော်မတီ၏ ဥက္ကဋ္ဌသည် စည်ပင်သာယာရေးဝန်ကြီးဖြစ်ပြီး စည်ပင်ညွှန်ကြားရေးမှူးက အတွင်းရေးမှူးအဖြစ်ဆောင်ရွက်သည်။ ကျိုင်းတုံနှင့် လားရှိုးတို့မှ တိုက်ရိုက်မဟုတ်ဘဲ တင်မြှောက်သော မြို့မြို့မြို့ဖွဲ့စည်းက ခုဥက္ကဋ္ဌများအဖြစ်ဆောင်ရွက်ကြသည်။ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးနယ်ပယ်မှ လူထုကိုယ်စားလှယ်သုံးဦးနှင့် အခြားကျွမ်းကျင်မှုနောက်ခံရှိသော လူထုကိုယ်စားလှယ်သုံးဦးလည်း ပါဝင်သည်။ နောက်ဆုံးတွင် ကျိုင်းတုံနှင့်လားရှိုးတို့မှ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် စည်ပင်သာယာရေးရုံးတို့မှ ဒု-ညွှန်ကြားရေးမှူးများလည်း ပါဝင်ကြသည်။

အဖွဲ့ရုံးများ၏ အဓိက အခန်းကဏ္ဍမှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ မူဝါဒ ဦးစားပေးမှုများကို အောက်ခြေရုံးများသို့ သယ်ဆောင်ပေးခြင်းနှင့် ခွင့်ပြုရန်တင်ပြလာသော စီမံချက်နှင့် ဘတ်ဂျက်များကို လက်မှတ်ရေးထိုး အတည်ပြုပေးခြင်းများဖြစ်သည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ စနစ်တစ်ခုချင်းစီသည် အပြည့်အဝ ကိုယ်တိုင်ရန်ပုံငွေဖြင့် ရပ်တည် ဆောင်ရွက်သည်။ အချို့သော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများတွင် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ ရုံးများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ထဲတွင် မြို့နယ်အကြီးနှင့် အသေးများအကြား ရန်ပုံငွေပြန်လည်ခွဲဝေပေးခြင်းများလည်း ပါဝင်သည်။^{၁၅} စည်ပင်သာယာရေးစနစ်၏ အဓိကအခြေခံစည်းမျဉ်းတစ်ခုမှာ ကောက်ခံရရှိသော ဝင်ငွေစုစုပေါင်း၏ ၉၀-၉၅% ခန့်ကို သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်အတွင်း၌သာ ပြန်လည် အသုံးချခြင်းဖြစ်သည်။ အောက်ပါပုံတွင် စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့စနစ်များအတွင်းမှ ထက်အောက်ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံများကို ဖော်ပြထားသည်။

မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ

နိုင်ငံအတွင်းရှိမြို့နယ်များ အားလုံးတွင် အုပ်ချုပ်ရေး ဗဟိုချက် နေရာများ၌ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ ရုံးစိုက်ကြသည်။^{၁၆} ထို့အပြင် အချို့သော မြို့နယ်များတွင် ယခင်က မြို့နယ်ခွဲဟုခေါ်ပြီး ယခုမြို့ဟုခေါ်သော အုပ်ချုပ်ရေး ဗဟိုချက်များ၌လည်း စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့ရုံးများ ရှိကြသည်။^{၁၇} သို့သော် ထိုရုံးများသည် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ ရုံးအဆောင်အယောင်များ အပြည့်မရှိသလို ပူးတွဲဆောင်ရွက်မည့် သက်ဆိုင်ရာ စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီများလည်း မရှိကြပေ။^{၁၈}

မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်မှာလည်း နည်းပါးသွားပြီး ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ စတင်ဖွဲ့စည်းချိန်မှစ၍ သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်များအတွင်း ရှိ ရပ်ကွက်များ ဟုခေါ်သော မြို့ပြဒေသများကိုသာ စီမံခန့်ခွဲရန် တာဝန်ရှိတော့သည်။^{၁၉} ထို့ကြောင့် ယခင်က မြို့နယ်တစ်ခုလုံး အတွက် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သော မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များသည် ယခုအခါ မြို့ပြဒေသများနှင့်သာ အကျုံးဝင်တော့ပြီး မြို့နယ်ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဦးစီးဌာနရုံးများက ကျေးလက်ဒေသများအတွက် တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်သည်။ သို့သော် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ၏ စီမံချက်များသည် မြို့ပြဒေသများနှင့် နယ်နိမိတ်ချင်းဆက်စပ်နေသော အချို့သော ကျေးရွာ အုပ်စုများသို့လည်း ရောက်ရှိနိုင်သည်။ မြို့နယ်စည်ပင် သာယာရေး အဖွဲ့များသည် သက်ဆိုင်ရာ ကျေးရွာအုပ်စုအတွင်း၌ စီးပွားရေး လုပ်ငန်း ဆောင်တာများ ဖွံ့ဖြိုးပြီး စည်ပင်သာယာဝန်ဆောင်မှုများ လိုအပ်သော နေရာများကို စည်ပင်သာယာ ဒေသများအဖြစ် သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ဝန်ထမ်း များသည် မြို့ပြဒေသများတွင် အဓိကအားဖြင့် စုစည်းတည်ရှိနေကြသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ အခွန်များကို ကောက်ခံခြင်း အားဖြင့် ရုံးအတွက် ဘဏ္ဍာငွေများကို ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေကြရသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့၏ အကန့်အသတ်ဖြင့်ရှိနေသော အရင်းအမြစ် များကိုလည်း မြို့ပြဒေသများအတွက်သာ ပြန်လည်အသုံးချ လိုကြသည်။^{၂၀}

^{၁၅} ရှမ်းပြည်နယ်တွင် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ဝင်ငွေကောင်းသော မြို့နယ်များမှာ ဝင်ငွေ၏ ၁၀% ကို ဝင်ငွေအလယ်အလတ်နှင့် ဝင်ငွေနည်းသော မြို့နယ်များသို့ ပြန်လည် လွှဲပြောင်းပေးပြီး ၉၀% ကိုမူ သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်အတွင်း၌သာသုံးစွဲသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်စည်ပင်ဝန်ကြီးနှင့် အင်တာဗျူး

^{၁၆} ရန်ကုန်၊ မန္တလေးနှင့် နေပြည်တော်အပါအဝင်

^{၁၇} ထိုအခေါ်အဝေါ်ပြောင်းလဲမှုမှာ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ကိုက်ညီစေရန်အတွက် မြို့နယ်ခွဲဟု ခေါ်ဆိုမှုမပြုသင့်ကြောင်း အစိုးရကို အကြောင်းကြားသည့် ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် စတင်သည်။ ယင်းတို့သည် ယခင်ကမြို့ပြလူဦးရေထုထပ်သောနေရာများ၌လည်းကောင်း၊ မြို့နယ်အတွင်း လူဦးရေပျံ့နှံ့မှုကြောင့် နောက်ထပ် ရှေ့တန်းရုံးတစ်ရုံးဖွင့်၍ ဝန်ဆောင်ပေးရန်လိုအပ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း ရှိနေကြခြင်းဖြစ်သည်။ ဥပမာရှမ်းပြည်နယ်တွင် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ရုံး ၅၅ ရုံးနှင့် မြို့အဆင့် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ရုံး ၂၉ ရုံး၊ စုစုပေါင်း ၈၄ ရုံးရှိသည်။ ကျန်ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများတွင်မူ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ရုံး အများအပြားမရှိကြပေ။ ဥပမာ ဧရာဝတီတိုင်းတွင် မြို့နယ်အဆင့်ရုံး ၂၆ ရုံး နှင့် မြို့အဆင့်ရုံး ၇ ရုံးတို့ရှိသည်။

^{၁၈} မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ စုစုပေါင်းမည်မျှရှိသည်ကို မသိရပေ။ သို့ရာတွင် တစ်နိုင်ငံလုံးတွင် ရုံးပေါင်း ၄၀၀ ကျော်ရှိမည်ဟုတော့ ခန့်မှန်းရသည်။

^{၁၉} နဝတဥပဒေအမှတ် ၅၂/၉၃ အရ စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီများသည် မြို့ပြနှင့် ကျေးလက်ဒေသနှစ်မျိုးစလုံးအတွက် တာဝန်ရှိသည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစပြီး ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဌာန ပေါ်ပေါက်လာသဖြင့် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ၏ အခန်းကဏ္ဍ ကျဉ်းမြောင်းသွားသည်။

^{၂၀} မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီမှ လူထုကိုယ်စားလှယ်နှင့် စည်ပင်အမှုဆောင်အရာရှိကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး

မြို့နယ်အဆင့်ရှိ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ၏ အခြား ထူးခြားချက်တစ်ခုမှာ မြို့နယ်အဆင့်အတန်း သတ်မှတ်ချက်ကိုလိုက်ပြီး ရုံးဝန်ထမ်း အင်အားကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။^{၂၀} မြို့နယ် စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့ရုံး၏ အကြီးအကဲများသည် မြို့နယ် အဆင့်အတန်းကိုလိုက်ပြီး ဝန်ထမ်းရာထူးအဆင့်လည်း ကွဲပြား လေ့ရှိသည်။^{၂၁} ထို့ကြောင့် လက်ရှိစနစ်အတွင်းတွင် မြို့နယ် စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့ရုံးများအကြား ဖွဲ့စည်းပုံလည်း များစွာ ကွဲပြားနိုင်သည်။ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ရုံးများအားလုံးကို အမှုဆောင်အရာရှိက အုပ်ချုပ်ပြီး ၎င်းကို လက်ထောက်အဖြစ် အမှုဆောင် အင်ဂျင်နီယာက ဆောင်ရွက်ပေးသည်။ မြို့နယ် အားလုံးရှိ စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့ရုံးများတွင် အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် အင်ဂျင်နီယာဌာနဟူ၍ အနည်းဆုံးဌာနနှစ်ခုရှိပြီး မြို့နယ်ကြီးများရှိ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ရုံးများတွင်မူ ဌာနငါးခုအထိ ရှိနိုင်သည်။^{၂၂} ဌာနနှစ်ခုတည်းရှိသည်မှာ အများစုဖြစ်ပြီး ဌာနများအောက်တွင် ဌာနခွဲများလည်းရှိသည်။^{၂၃} စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များသည် ဝန်ထမ်းများခန့်ထားခြင်း၊ ထုတ်ပယ်ခြင်း၊ ရွှေ့ပြောင်းခြင်းနှင့် ရာထူးနေရာတိုးမြှင့်ခြင်း ကိစ္စရပ်များ အားလုံးအတွက် ယခင်ကနှင့် မတူပဲ အပြည့်အဝ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ သို့သော် ယနေ့အချိန်အထိ မည်သည့် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ ဝန်ထမ်းမှ နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့ အစည်းများနှင့်ကျွမ်းကျင်သူများ၏လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးမှုများကို ရရှိထားခြင်းမရှိပေ။ ၎င်းတို့၏ ဥပဒေအရ လုပ်ပိုင်ခွင့်အတွင်း ပါရှိသော်လည်း မည်သည့် စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့တွင်မှ မြို့ပြစီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဌာန ဖွဲ့စည်းထားခြင်းမရှိပေ။

၂.၂ ဝန်ဆောင်မှုများပေးခြင်း

စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းတွင် အကြီးဆုံး ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများ ဖြစ်ကြသော်လည်း ၎င်းတို့အကြောင်းကိုကောင်းစွာသိနားလည်ထားခြင်းမရှိသေးပေ။ ၎င်းတို့သည် ဝန်ဆောင်မှုပုံစံမျိုးစုံကို (အောက်တွင် ဖော်ပြထားသော ၎င်းတို့၏ အဓိကတာဝန်ဝတ္တရားများဖြစ်သည့် လုပ်ငန်းရပ် ၃၁ မျိုး) ဆောင်ရွက်ကြပြီး ရန်ပုံငွေကိုလည်း ဒေသ

တွင်းမှ ကောက်ခံရရှိသော အခွန်နှင့် အခများမှ အဓိကရရှိကြသည်။ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာန စသော အဓိက ဝန်ဆောင်မှုများပေးသည့် အခြားအဖွဲ့ အစည်းများနှင့် ယှဉ်လျှင် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များသည် ရေ၊ အညစ်အကြေး စွန့်ခြင်းနှင့် အမှိုက်သိမ်းခြင်းမှစပြီး လမ်းမီးထွန်းခြင်း၊ လမ်းနှင့် တံတားလုပ်ငန်းများနှင့် ရေနုတ်မြောင်းလုပ်ငန်းများအထိ အမျိုးအမည် စုံလင်ကွဲပြားသောဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းပေါင်းစုံကို ဆောင်ရွက်နေကြခြင်းဖြစ်သည်။

ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုတာဝန်များနှင့် လုပ်ငန်းရပ်များ

- မြို့ပြစီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း
- သောက်သုံးရေရရှိရေး
- ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး
- ရေဆိုးစွန့်ပစ်ရေး
- သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရေး
- လမ်းမီး
- လမ်း/တံတား
- အိုးမဲ့အိမ်မဲ့များအရေး
- လေလွင့်တိရစ္ဆာန်ထိန်းချုပ်ရေး
- ပန်းခြံ၊ ရေကူးကန်၊ အများပြည်သူသန့်စင်ခန်းနှင့် အပန်းဖြေစင်တာများ

^{၂၀} အဆင့်ခွဲခြားသတ်မှတ်ခြင်းမှာ က မှ c အထိရှိပြီး က မှာ အမြင့်ဆုံးဖြစ်သည်။ အချို့သော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများ၏ မြို့တော်များကို အထူးအဆင့်အဖြစ် သတ်မှတ်ပေး သည်လည်းရှိသည်။ ထိုအဆင့်သတ်မှတ်မှုပေါ်မူတည်ပြီး မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ရုံးများသည် ဝန်ထမ်းအင်အား ၁၀ ယောက်နှင့် အောက်မှသည် အကြီးဆုံး အယောက် ၁၀၀ ကျော်အထိ ရှိတတ်ကြသည်။

^{၂၁} c အဆင့်သတ်မှတ်ခံရသော ကျေးလက်မြို့နယ်များတွင် ဦးစီးအရာရှိ ရှိပြီး အကြီးဆုံး က အဆင့် မြို့နယ်များတွင် ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးအဆင့် အထိရှိနိုင်သည်။ ဥပမာ ပုသိမ်၊ ထားဝယ်စသော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး မြို့တော်များဖြစ်သည်။

^{၂၂} ယင်းမှာ ကွဲပြားမှုအမျိုးမျိုးရှိသည်။ အတွေ့ရများသောဌာနများမှာ အုပ်ချုပ်ရေး၊ သန့်ရှင်းရေး၊ အခွန်၊ ဈေးများနှင့် အင်ဂျင်နီယာဌာနများဖြစ်သည်။ အာရှဖောင်ဒေးရှင်းနှင့် VNG တို့ ပူးပေါင်းကျင်းပသော အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတွင် တနင်္သာရီတိုင်း စည်ပင်ညွှန်မှူးအား တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း

^{၂၃} အုပ်ချုပ်ရေးအောက်တွင် သန့်ရှင်းရေး၊ ဈေးများ၊ သားသတ်ရုံများ၊ အခွန်၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ စည်းကမ်းထိန်းသိမ်းရေး စသည်တို့ရှိသည်။ အင်ဂျင်နီယာဌာနအောက်တွင် ရေလျှပ်စစ်၊ လမ်းတံတား၊ ပန်းခြံနှင့် အပန်းဖြေစင်တာများ၊ စက်ယန္တရားများရှိသည်။

- လမ်းစဉ်ကမ်း၊ လမ်းအမည်ပေးခြင်းနှင့် လိပ်စာသတ်မှတ်ခြင်း
- သင်္ချိုင်းမြေများနှင့် မီးသင်္ဂြိုဟ်စက်များ
- သင်္ချိုင်းမြေများဖယ်ရှားခြင်း
- အများပြည်သူအကျိုးအလို့ငှာဆောင်ရွက်သော အခြားသော တည်ဆောက်ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ
- အခြားသော ထမ်းဆောင်ရန်လိုအပ်သည့် တာဝန်များ
- စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ၏ စီမံခန့်ခွဲမှု အောက်တွင် ရှိသော ပြည်သူပိုင်အဆောက်အဦများ
- တရားမဝင်အဆောက်အဦများဖျက်ဆီးခြင်း
- ပုဂ္ဂလိကအဆောက်အဦများ ဆောက်လုပ်ခွင့် ထုတ်ပေးခြင်း

မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များအားလုံးတွင် အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် အင်ဂျင်နီယာဌာနဟူ၍ အနည်းဆုံးဌာနနှစ်ခုရှိပြီး အရွယ်အစား ကြီးမားသော မြို့နယ်ရုံးများတွင်မူ ဌာနငါးခုအထိရှိနိုင်သည်။^{၁၀} အုပ်ချုပ်ရေး ဌာနအောက်တွင် ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး၊ ဈေးနှင့် သားသတ်ရုံများ၊ အခွန်ဝင်ငွေများ၊ အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ၊ ဥပဒေလိုက်နာအောင် ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် စည်းကမ်းပိုင်းစသည့် တာဝန်များရှိနေပြီး အင်ဂျင်နီယာ ဌာနအောက်တွင်မူ ရေ၊ လျှပ်စစ် မီး၊ လမ်းတံတား၊ ပန်းခြံနှင့် အပန်းဖြေ နေရာများနှင့် စက်ယန္တရား များကို တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရသည်။

၂.၃ ဒေသန္တရစီးပွားစီမံအုပ်ချုပ်မှု

ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေး ပုံစံအမျိုးအစားများ အားလုံးတွင် စံတစ်ခု အနေနှင့် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနသည် ဒေသန္တရစီးပွား စီမံအုပ်ချုပ်မှုတွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍ၌ ရှိနေပြန်သည်။ ကုန်သွယ်လုပ်ငန်း ခွန်များကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ အခွန်နှင့် အခများ ကောက်ခံခြင်း၊ မြေယာ လွှဲပြောင်းရောင်းချခြင်း၊ ဆောက်လုပ်ခွင့် ပါမစ်နှင့် လုပ်ငန်းလိုင်စင်များ အပါအဝင် လိုင်စင်နှင့် ပါမစ်များ လျှောက်ထားရာတွင် လိုအပ်သော ထောက်ခံချက်များ ထုတ်ပေး

ခြင်း စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်သည်။^{၁၆} စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များသည်လည်း ဒေသတွင်းစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ အထူး သဖြင့် အသေးစား၊ အငယ်စားနှင့် အလတ်စား စီးပွားရေး လုပ်ငန်း များ လည်ပတ်လုပ်ကိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သော လိုင်စင်၊ ပါမစ် နှင့် အခြားထောက်ခံချက်များ ထုတ်ပေးခြင်းဖြင့် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍ၌ ရှိနေသည်။

- လိုင်စင်များ - မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များသည် ၎င်းတို့၏ အဓိက လုပ်ငန်းတာဝန်တစ်ရပ်အဖြစ် လက်လီ ဈေးသည်များ၊ လမ်းဘေးဆိုင်ခန်းများ၊ အသားဆိုင်များ၊ ဟိုတယ်နှင့် စားသောက်ဆိုင်များ အပါအဝင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်း လိုင်စင်များကို ထုတ်ပေးသည်။^{၁၇}
- ဆောက်လုပ်ခွင့်ပါမစ် - မြို့ပြဒေသများရှိ လူနေနှင့် လုပ်ငန်း သုံး အဆောက်အဦ စီမံချက်များအတွက် ထုတ်ပေးခြင်းဖြစ် သည်။
- စစ်ဆေးခြင်း - စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ပုံမှန် လည့်လှည့် စစ်ဆေးမှု ပြုလုပ်သည်။
- သားသတ်ရုံများ - သားသတ်ရုံ လုပ်ငန်းလိုင်စင်အတွက် အများ ပြည်သူလေလံများကို ကျင်းပပေးပြီး အသားရောင်းချမှု ကိုလည်း ကြည့်ကြပ်သည်။
- ကူးတို့လုပ်ငန်း - မြို့ပြဒေသများရှိ မြစ်နှင့် ရေကန်များမှ ကူးတို့ လုပ်ငန်းငယ်များကို အုပ်ချုပ်ကွပ်ကဲသည်။
- ဈေးများ - ဒေသတွင်းဈေးများကို စီမံသည်။ အချို့ဈေးများကို စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များက အပြည့်အဝ ပိုင်ဆိုင်ထားကြ ပြီး အပြည့်အစုံ ကြည့်ကြပ်မှုနှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှုများကို ဆောင်ရွက်သည်။

စီးပွားရေးကဏ္ဍအုပ်ချုပ်မှုအတွက် လိုအပ်သော နည်းပညာ ကျွမ်းကျင်မှုဆိုင်ရာ ကိစ္စများအပြင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများအတွက် ယေဘုယျ ဝန်ဆောင်မှုများကိုလည်း စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များ က ပေးလေ့ရှိသည်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် အခြေခံ အဆောက်အဦ လိုအပ်ချက် ကြီးကြီးမားမားရှိပြီး လမ်းတံတားများ

^{၁၀} ယင်းမှာ ကွဲပြားမှုအမျိုးမျိုးရှိသည်။ အထွေထွေအားဖြင့် ဌာနများမှာ အုပ်ချုပ်ရေး၊ သန့်ရှင်းရေး၊ အခွန်၊ ဈေးများနှင့် အင်ဂျင်နီယာဌာနများဖြစ်သည်။ အာရှဖောင်ဒေးရှင်းနှင့် VNG တို့ ပူးပေါင်းကျင်းပသော အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတွင် တနင်္သာရီတိုင်း စည်ပင်ညွှန်မူအား တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း

^{၁၆} အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနတွင် ရပ်ကွက်နှင့် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးမှာ အနိမ့်ဆုံးအဆင့်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် အချို့သော လိုင်စင်နှင့် ပါမစ်များအတွက် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ထောက်ခံစာများ ထုတ်ပေးခြင်းမျိုးသာရှိပြီး ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုမများချေ။

^{၁၇} စည်ပင်သာယာရေးလုပ်ငန်းလိုင်စင်ရရှိရန်အတွက် လျှောက်လွှာအပြည့်အစုံ၊ လိုင်စင်ကြေး၊ မှတ်ပုံတင်မိတ္တူ၊ အိမ်ထောင်စုဇယားနှင့် ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ထောက်ခံချက် တို့ကို စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့မှ သို့ တင်ပြရသည်။ သို့ရာတွင် လုပ်ငန်းလိုင်စင်အတွက် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့မှ သို့ ကိုယ်တိုင်သွားရောက်ရန်မလိုဘဲ စည်ပင် ကွင်းဆင်းဝန်ထမ်းများက လိုအပ်သောစာရွက်စာတမ်းများနှင့် လိုင်စင်ကြေးကောက်ခံခြင်းကို ဆောင်ရွက်ကြသည်။ လိုင်စင်များကို နှစ်စဉ်သက်တမ်းတိုးရပြီး စည်ပင် ကွင်းဆင်းဝန်ထမ်းများကပင် လာရောက်ဆောင်ရွက်ပေးသည်။

ဆောက်လုပ်ပေးရန်နှင့် ရေနံတံဆိပ်များ ပြင်ဆင်ပေးရန် စသည်တို့ကို စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များသို့ စုပေါင်း တောင်းဆို နိုင်ကြသည်။ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများကိုပေးသော အခြားဝန်ဆောင်မှု အမျိုးအစားများမှာမူ မြို့ပြနေလူထုကိုပေးသော ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် အတူတူပင်ဖြစ်ပြီး ဥပမာ အမှိုက်သိမ်းဆည်းခြင်း၊ လမ်းမီးထွန်းခြင်း၊ ရေပေးဝေခြင်း စသည်တို့ဖြစ်ကြသည်။^{၂၀} နောက်ဆုံးအနေနှင့် အရေးကြီးသော အချက်တစ်ခုမှာ သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုသုံးစွဲသူက ပေးဆောင်ရမည့် အခကြေးငွေများ မပေးဆောင်ပါက စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့က ဒဏ်ကြေးငွေနှင့် ပြစ်ဒဏ်များကို ချမှတ်နိုင်သည့်အချက်ပင်ဖြစ်သည်။

ဘဏ္ဍာငွေကောက်ခံမှုနှင့် ဘတ်ဂျက်

စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များအတွက် အဓိက ရန်ပုံငွေ လမ်းကြောင်း သုံးခုရှိသည်။

၁) **အသုံးပြုခများ-** အိမ်ထောင်စုများနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ဝန်ဆောင်ခအဖြစ် ကောက်ခံခြင်းဖြစ်သည်။

- အဆောက်အဦနှင့် မြေခွန်၊ လမ်းမီးခွန်၊ အမှိုက်ခွန်၊ ရေခွန်၊ ဘီးခွန် နှင့် ဆိုင်းဘုတ်ခွန်ကဲ့သို့ အခများ

၂) **လိုင်စင်ကြေးများ-** စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ပုံမှန် လိုင်စင်ကြေးများ

- စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအားလုံးမှာ စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များထံမှ လိုင်စင်ရရန်လိုသဖြင့် အဓိက ဝင်ငွေလမ်းကြောင်း တစ်ခုလည်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့အထဲတွင် လမ်းဘေးဈေးဆိုင်များ၊ မုန့်တိုက်နှင့် စားသောက်ဆိုင်များ၊ အသေးစား ငွေချေးလုပ်ငန်းများ၊ တည်းခိုခန်းများနှင့် အန္တရာယ်ရှိသော လုပ်ငန်းအမျိုးအစားအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသော လုပ်ငန်းအမျိုးမျိုးတို့ ပါဝင်သည်။^{၂၁}

၃) **တင်ဒါလိုင်စင်ကြေးများ-** အများပြည်သူလေလံဖြင့်ဆောင်ရွက်သော အချို့သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ

- မည်သူမဆို ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်နိုင်သော လေလံစနစ်ဖြင့် သားသတ်လုပ်ငန်းများ၊ ကူးတို့လုပ်ငန်းများ၊ အပေါင်ဆိုင်များ၊ ဆိပ်ခံတံတားများ၊ ဥပမာ သင်္ဘောကြီးများဆိုက်ကပ်နိုင်သော

ဘောတံတားများ စသည်တို့ကို လိုင်စင်ပေးသည်။ ထိုလေလံစနစ်အတွက် နည်းဥပဒေများမှာမူ တစ်နေရာနှင့် တစ်နေရာများစွာ ကွဲပြားသည်။ များသောအားဖြင့် တင်ဒါလိုင်စင်ကြေးများသည် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များအတွက် အကြီးဆုံး ဝင်ငွေအရင်းအမြစ် ပင်ဖြစ်သည်။^{၂၂} အခြေခံခန့်ခွဲမှုများကို ဒေသအလိုက်ပြဌာန်းထားသော နည်းဥပဒေများအရ သတ်မှတ်ကြသည်။

စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ၏ အသုံးစရိတ်များနှင့် ဘတ်ဂျက်

စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ၏ အသုံးစရိတ်များမှာ ဝန်ထမ်းစရိတ်များနှင့် ပြည်သူ့လုပ်ငန်းများအတွက် သုံးစွဲခြင်းဖြစ်ပြီး ငွေလုံးငွေရင်းနှင့် ပုံမှန်သုံးစွဲငွေဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိသည်။ ငွေလုံးငွေရင်း သုံးငွေတွင် လမ်းနှင့် တံတားကဲ့သို့သော အသစ်ဆောက်လုပ်သည့် လုပ်ငန်းများ ပါဝင်ပြီး ပုံမှန်သုံးငွေမှာမူ ပုံမှန်ကုန်ကျသည့် စရိတ်များဖြစ်သော ပန်းခြံ၊ လမ်းမီးများ၊ လမ်းနှင့် တံတားများ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရသည့် စရိတ်များဖြစ်သည်။ မည်သည့်တို့ကို ဦးစားပေး ကျခံဆောင်ရွက်မည်ကို မြို့နယ်၌သာ ဆုံးဖြတ်သည်။ သို့ရာတွင် သုံးငွေကို ဥပဒေအရ ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး အစိုးရက ခွင့်ပြုချက် ချပေးရသော်လည်း လက်တွေ့တွင်မူ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ၌ ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်များစွာရှိနေသည်။

စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ၏ ဘတ်ဂျက် လုပ်ငန်းစဉ်သည် တစ်နိုင်ငံလုံးတွင်ဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်အတိုင်းပင်ဖြစ်ပြီး တစ်နှစ်လျှင် ဘတ်ဂျက်နှစ်ခုရှိသည်။ ပထမတစ်ခုမှာ သတ်မှတ်ရည်မှန်းချက်များအတွက် ကနဦးခန့်မှန်းခြင်း Base Estimate-BE ဖြစ်ပြီး၊ ဒုတိယတစ်ခုမှာ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ထားသော အမှန်ဘတ်ဂျက် Revised Estimate- RE ဖြစ်သည်။ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ရုံးသည် ဝင်ငွေခန့်မှန်းချက်နှင့် ငွေလုံးငွေရင်းနှင့် ပုံမှန်အသုံးစရိတ်များ အပေါ်မူတည်ပြီး သြဂုတ်လတွင် BE ကို ပြင်ဆင်ရသည်။ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့က BE ကို ပြင်ဆင်ပြီးနောက် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်ဌာနသို့ တင်သွင်းရသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရဆီသို့ ဆက်လက်တင်သွင်းသည်။^{၂၃} RE ကိုမူ ဘတ်ဂျက်နှစ်၏ အလယ်တွင် အမှန်တကယ်ကုန်ကျစရိတ်များကို ထည့်သွင်း

^{၂၀} အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ဝန်ဆောင်မှုများ၏ အရည်အသွေးမှာ နိမ့်ကျလေ့ရှိသည်။ ယင်းမှာ စိတ်ပျက်စရာဖြစ်သော်လည်း စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ စွမ်းဆောင်မှုကို တောထိခိုက်ခြင်းမရှိပေ။ Bissinger and Maung Maung. 2014. Subnational Governments and Business in Myanmar, p. 27.
^{၂၁} စားသောက်ကုန် သို့မဟုတ် စက်မှုလုပ်ငန်းများ ဖြစ်လေ့ရှိသည်။
^{၂၂} ဥပမာ ထူးခြားသော မြို့နယ်တစ်ခုဖြစ်သည့် ဧရာဝတီတိုင်း မြောင်းမြမြို့နယ်တွင် သားသတ်လုပ်ငန်းများမှ ရရှိသောဝင်ငွေသည် စုစုပေါင်းဝင်ငွေ ၏ ၆၀% ရှိပြီး တနင်္သာရီတိုင်း မြိတ်မြို့တွင် ၅၀% ခန့်ရှိသည်။
^{၂၃} ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်များသည် မြို့နယ်တစ်ခုချင်းစီအတွက် ဘတ်ဂျက်ကို အတည်ပြုပေးခြင်းမဟုတ်ပါ။ ယင်းသည် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ရုံးဘတ်ဂျက် အပါအဝင် စုစုပေါင်းဘတ်ဂျက်ကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရသို့ တင်ပြခြင်းဖြစ်သည်။

ပြင်ဆင်ပြီး တင်သွင်းရသည်။^{၃၂} RE ကို အတည်ပြုပြီးပါက နောက် ထပ်ထပ်မံ ပြောင်းလဲ၍ မရတော့ပေ။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ ဘတ်ဂျက်ဌာနများသည် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များ၏ ငွေစာရင်းများကို စောင့်ကြည့်ပြီး ပိုလှုံ့သောငွေများကို ပြန်အပ်ရသည်။

မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ

မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီသည် ဆယ်စုနှစ်များစွာ အတွင်း မြို့နယ်အဆင့် အစိုးရဌာနဆိုင်ရာတစ်ခုနှင့် ပတ်သက်ပြီး ပြည်သူကိုယ်စားပြု ပါဝင်မှုနှင့် ကြည့်ကြပ်မှုတို့ကို ပထမဦးဆုံး အကြိမ် ဆောင်ရွက်ခွင့်ရခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ကော်မတီ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အဆင့်နှစ်ဆင့်ရှိပြီး လူထု၏ ဦးစားပေး လိုအပ်ချက်များကို ထင်ဟပ်စေရန်နှင့် လုပ်ငန်းများ ထိရောက်စွာ အကောင်အထည် ဖော်နိုင်စေရန်တို့ ဖြစ်ကြသည်။ မြို့နယ် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ ရုံးနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး ကော်မတီသည် မြို့နယ် စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီရုံး၏ ရန်ပုံငွေများကို နှစ်စဉ်စီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်းတို့ကို ဦးစားပေးအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။

စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီနှင့် မြို့နယ် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ အကြား လုပ်ငန်းတာဝန်များကို အောက်ပါအတိုင်း ခွဲဝေထားသည်။

၁။ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ရုံးသည် နေ့စဉ် စည်ပင်သာယာရေး ကိစ္စရပ်များကို စီမံခန့်ခွဲသည်။

၂။ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီမှာမူ ဦးစားပေး လုပ်ငန်းစဉ်များ သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ အစိုးရဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ပြည်သူလူထုအကြား ချိတ်ဆက်ပေးခြင်း၊ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံချက်များကို ဆုံးဖြတ်ပေးခြင်းနှင့် လူထုကြား ကွင်းဆင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်းစသည် တို့အတွက် တာဝန်ရှိသည်။^{၃၃}

၃။ ကော်မတီတွင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှုပုံစံမှာ ဘုံသဘောတူညီမှုကို တည်ဆောက်သည့် ပုံစံမျိုးဖြစ်သည်။ ယင်းတွင် မြို့နယ်စည်ပင်

သာယာရေးအဖွဲ့ အမှုဆောင်အရာရှိက အဓိက အခန်း ကဏ္ဍမှ ပါဝင်သည်။^{၃၄}

၄။ ကော်မတီသည် ဖြစ်နိုင်ပါက အနိမ့်ဆုံးတစ်ပတ်လျှင် တစ်ကြိမ် ပုံမှန်တွေ့ဆုံနေပြီး ကော်မတီနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သည့် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သော မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ရုံးတို့အကြား ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းမှုများကို ခိုင်မာ အားကောင်းလာအောင် ဆောင်ရွက်ရသည်။

၅။ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီသည် မြို့နယ်အဆင့် အခြား ကော်မတီသုံးခုနှင့်လည်း ပုံမှန်တွေ့ဆုံညှိနှိုင်းမှုများ ဆောင်ရွက်ရသည်။ အထူးသဖြင့် မြို့နယ်သို့ တိုက်ရိုက်ချထားပေးသော ဒေသန္တရ ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေများအတွက် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ ဖော်ထုတ်ရေးအတွက် ဖြစ်သည်။

မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီတွင် အဖွဲ့ဝင် ခုနစ်ဦး ပါဝင်ပြီး လေးဦးမှာ ရပ်ရွာလူထုကို ကိုယ်စားပြုက ကျန်သုံးဦးမှာ အစိုးရကို ကိုယ်စားပြုသည်။ ရပ်ရွာလူထုဘက်မှ ကိုယ်စားလှယ် လေးဦး အနက် နှစ်ဦးမှာ မြို့မိမြို့ဖများဖြစ်ပြီး၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင် ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးနှင့် အရပ်ဘက်၊ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးတို့ ဖြစ်ကြသည်။ အစိုးရကိုယ်စားလှယ်များမှာ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့အမှုဆောင်အရာရှိ၊ လက်ထောက် မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနမှ လက်ထောက်မြို့နယ်အရာရှိ တို့ဖြစ်ကြသည်။ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီသက်တမ်းမှာ ငါးနှစ်ဖြစ်ပြီး ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် သက်တမ်းများနှင့် အတူတူပင်ဖြစ်သည်။^{၃၅} ကော်မတီတွင်ပါဝင်သော ရပ်ရွာလူထုကိုယ်စားလှယ်များသည် လခ သို့မဟုတ် ဂုဏ်ပြုဆုကြေးများခံစားရရှိခြင်းမရှိပါ။^{၃၆} တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာဖြင့် ကိန်းဂဏန်းများကို မသိရှိရသော်လည်း ကော်မတီဝင် အနည်းစုသည်သာ အမျိုးသမီးများဖြစ်ကြသည်။^{၃၇} ကော်မတီဝင်များသည် နိုင်ငံရေးပါတီဝင်မဖြစ်ရသလို အသက်ကန့်သတ်ချက်လည်းရှိသည်။^{၃၈}

^{၃၂} RE သည် BE ၏ ၁၀% ထက်မကျော်လွန်ရပေ။ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီဝင်နှင့် စည်ပင်အမှုဆောင်အရာရှိတို့ကို မေးမြန်းခြင်း
^{၃၃} အချို့နေရာများတွင် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီဝင်များသည် ရပ်ကွက်အတွင်းမှ သတင်းအချက်အလက်များ စုဆောင်းခြင်း၊ ဦးစားပေး စီမံချက်များ အဆိုပြုခြင်း၊ စည်ပင်ဥပဒေများအကြောင်း လူထုကိုအသိပညာပေးခြင်းနှင့် တိုင်ကြားမှုများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ကြသည်။
^{၃၄} မွန်ပြည်နယ်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ၊ တနင်္သာရီတိုင်း စည်ပင်သာယာရေးဝန်ကြီးနှင့် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ရုံးဝန်ထမ်းများ၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးမှ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ရုံး ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ စသူတို့နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ
^{၃၅} ရွှင်းချက်များမှာ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးတွင် လေးနှစ်နှင့် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် နှစ်နှစ်ဖြစ်သည်။ သို့သော် စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီအများစု ကို ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် စတင်ဖွဲ့စည်းခြင်းဖြစ်သဖြင့် (ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးစည်ပင်သာယာရေးဥပဒေများကို ၂၀၁၂ နှောင်းပိုင်းတွင် ပြဌာန်းပြီး နောက်) ၎င်းတို့၏ ပထမသက်တမ်းမှာ ငါးနှစ်ထက်လျော့နည်းနိုင်ပြီး ၂၀၁၆ နှစ်ဆန်းပိုင်းတွင် သက်တမ်းကုန်မည်ဖြစ်သည်။
^{၃၆} တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေးဝန်ကြီးနှင့် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ
^{၃၇} ဥပမာ ရှမ်းပြည်နယ်တွင် စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီဝင်ပေါင်း ၈၆ ဖွဲ့ရှိသည့်အနက် လူထုကိုယ်စားပြု အမျိုးသမီးကော်မတီဝင် သုံးဦးသာရှိသည်။ ရှမ်းပြည်နယ် စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့ရုံးဥက္ကဋ္ဌမှူးနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း
^{၃၈} စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီဝင်များကို ပါတီနိုင်ငံရေးနှင့်ပတ်သက်ခြင်းမပြုရဟု တားမြစ်ထားသော်လည်း စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီများသည် ပါတီနိုင်ငံရေးနှင့် လုံးဝလွတ်ကင်းခြင်းတော့မရှိပေ။ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များတွင် ရွေးကောက်ခံအမတ်များရှိခြင်းကြောင့် ဒေသန္တရ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုများသေချာပေါက်ရှိမည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့သည်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီအပါအဝင်မြို့နယ်အဆင့်ကော်မတီများသို့တစ်နည်းနည်းဖြင့်သက်ရောက်လာမည်ဖြစ်သည်။

ကော်မတီဝင် ရပ်ရွာလူထုကိုယ်စားလှယ်လေးဦးကို ရွေးချယ်သည့် ပုံစံမှာလည်း ကွဲပြားသည်။ သို့ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာ စည်ပင်သာယာ ဥပဒေများ၌ ရပ်ရွာလူထုကရွေးချယ်သော ရွာမိရွာဖသည် ကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်မည်ဖြစ်ပြီး မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ရုံး အမှုဆောင် အရာရှိက အတွင်းရေးမှူးတာဝန်ယူရသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ကော်မတီဝင်လောင်းများသည် မဲဆွယ်စည်းရုံးမှုများလည်း မရှိသလောက်ပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကော်မတီအပေါ် လူထု၏ စိတ်ပါဝင်စားမှုကလည်း နိမ့်ကျသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။^{၉၉} ရပ်ရွာလူထုကိုယ်စား ပြုမှုပါဝင်သော အခြားမြို့နယ်အဆင့်ကော်မတီများ မြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူပြုကော်မတီနှင့် လယ်ယာမြေ စီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီနှင့် ယှဉ်လျှင် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီသည် အကြံပေး အခန်းကဏ္ဍထက်ပိုသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များရှိသည့် တစ်ခုတည်းသော ကော်မတီဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

၂.၄။ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီများ၏ အားသာချက်နှင့် အားနည်းချက်များ

ပြည်သူလူထုကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်သော မြို့နယ် စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီများရှိခြင်းကြောင့် လူထုကွင်းဆင်းလုပ်ငန်းများ ပိုမို တိုးတက်လာပြီး မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ရုံးနှင့် ပြည်သူလူထု အကြားဆက်ဆံရေးလည်း ပိုမိုတိုးတက် ကောင်းမွန်လာခဲ့သည်။ နောက်ထပ်မြင်သာသော တိုးတက်မှုတစ်ခုမှာ ကော်မတီသို့ ဘတ်ဂျက်ကို အစီရင်ခံရသောကြောင့် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ရုံးမှာ ပိုမို ပွင့်လင်းမြင်သာလာခြင်းဖြစ်သည်။ ကော်မတီက အသုံးစရိတ်များကို ခွင့်ပြုပေးပြီး စီမံချက်များ၏ အရည်အသွေးကိုလည်း စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးသည်။

သို့ရာတွင် ကော်မတီက မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့ရုံးအပေါ် မည်မျှ ဩဇာလွှမ်းမိုးနိုင်သည် ဆိုသည်နှင့် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ရုံးက သဘောမတူသော ကော်မတီဆုံးဖြတ်ချက်များကို မည်သို့ အကောင်အထည်ဖော်မည် စသည်တို့မှာ စိန်ခေါ်မှုများပင်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် သဘောကွဲလွဲမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာပါက မည်သို့ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည်ကို ဥပဒေက ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ ဖော်ပြထားခြင်းမရှိသည့် အချက်ကလည်း ပြဿနာကို ပိုမိုဆိုးရွားသွားစေနိုင်သည်။ အထူးသဖြင့် ကာလရှည် ဆောင်ရွက်

ခဲ့ကြသော မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ အရာရှိက မိမိကိုယ်ကို ကျွမ်းကျင်သူဟုယူဆပြီး ရပ်ရွာလူထုကိုယ်စား ပြောဆိုသည့် ကော်မတီမှ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် အငြင်းပွားခြင်းမျိုးလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များကို ကြည့်ကြပ်ရန်၊ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းပေးရန်နှင့် လမ်းညွှန်မှုပြုရန်ထားရှိသော ပြည်ထောင်စုအဆင့် အဖွဲ့အစည်းဟူ၍လည်း မရှိပေ။ သို့သော် မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များနှင့် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနများသည် ဒေသတွင်း ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်များနှင့်ပတ်သက်ပြီး ပုံမှန် တွေ့ဆုံရမှုများတော့ရှိသည်။ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များကို ကိုယ်စားပြုပေးမည့် အဖွဲ့အစည်း ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် မရှိသောကြောင့် ၎င်းတို့၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ပြဿနာရပ်များကို အမြင့်ဆုံး အဆင့်တွင် ကိုယ်စားပြုပြောဆိုမှုများ မရှိဘဲဖြစ်ရသည်။ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီးများ အချင်းချင်းကြားနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးနှင့် မြို့နယ်အကြားရှိ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးမှာလည်း ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြစ်နေသည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံတဝှမ်းရှိ မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပုံများ စနစ်ကျပြီး အချင်းချင်းတူညီအောင် ဆောင်ရွက်၍ မရနိုင်ဖြစ်နေသည်။

မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံ ဆောင်ရွက်သည့် ပြည်ထောင်စုဌာနဆိုင်ရာများမှာ စွမ်းအင် ဝန်ကြီးဌာန၊ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာန၊ ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဦးစီးဌာန၊ ဆောက်လုပ်ရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ကျန်းမာရေး ဝန်ကြီးဌာနနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ ရဲတပ်ဖွဲ့တို့ဖြစ်သည်။

၂.၅ မြို့နယ်အဆင့်တွင် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခြင်း

မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီသည် မြို့နယ် စီမံခန့်ခွဲရေး ကော်မတီ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူပြု ကော်မတီများနှင့် နီးနီးစပ်စပ် လက်တွဲလုပ်ကိုင်လေ့ ရှိသော်လည်း လယ်ယာမြေ စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီနှင့် ထိတွေ့မှုနည်းသည်။ နေရာအတော်များများတွင် ထိုကော်မတီများသည် တစ်ပတ်တစ်ကြိမ် သို့မဟုတ် နှစ်ပတ်တစ်ကြိမ်ကျင်းပသည့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေး အစည်းအဝေးများ ကျင်းပပြီး အထူးသဖြင့် ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေများ စီမံခန့်ခွဲရန်အတွက် ကျင်းပကြခြင်းဖြစ်သည်။^{၁၀၀} မြို့နယ်ကော်မတီများ အချင်းချင်း ကျင်းပသော ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေး အစည်းအဝေးများ

^{၉၉} စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီများကို လူထုစိတ်ပါဝင်စားမှုသည် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် အပြောင်းအလဲဖြစ်နိုင်သည်။ ပထမဦးဆုံး ကော်မတီများသည် ပေါ်ပေါက်လာသည်မှာ မကြာမြင့်သေးသောကြောင့် ၎င်းတို့ရှိနေသည်ကို မသိခြင်းလည်းဖြစ်နိုင်သည်။ ဒုတိယအချက်မှာ ကော်မတီများတွင် ယခင်စစ်အစိုးရလက်ထက်ကအတိုင်း လက်သိပ်ထိုး ရွေးချယ်ခန့်ထားမှုများ ရှိနေဆဲဖြစ်သည်ဟု လူထုကယူဆသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းသစ်များကို လူထုက ခေတ်ဟောင်းကအခြေခံများနှင့် ရှုမြင်ကြဆဲဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်။

^{၁၀၀} စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီသည် ကော်မတီအသစ်လေးခု မပေါ်ခင်ကတည်းက ရှိပြီးဖြစ်သော မြို့နယ်စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး ကော်မတီနှင့်လည်း ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုနည်းပါးသည်။ အသစ်ပေါ်လာသောကော်မတီလေးခုက ဒေသတွင်းပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေး လုပ်ငန်းအများအပြားကို လက်ပြောင်းရယူသွားသော်လည်း စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီနှင့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများ၏ ဌာနဆိုင်ရာများသည် မြို့နယ်စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေးကော်မတီသို့

တွင် ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများနှင့် ရပ်ကွက်/ကျေးရွာ ဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူပြုကော်မတီများမှ အဆိုပြုတင်သွင်းသော အခြေခံအဆောက်အအုံ စီမံချက်ငယ်များကို ဆွေးနွေးပြီး ခွင့်ပြုချက်ချပေးလေ့ရှိသည်။ အကယ်၍ သက်ဆိုင်ရာ စီမံချက်များကို စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့၏ ရန်ပုံငွေဖြင့် အပြည့်အဝ ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိပါက ကော်မတီ အစည်းအဝေးများမှ တစ်ဆင့် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ၏ ရန်ပုံငွေများကို အခြား အဖွဲ့အစည်းများ၏ ရန်ပုံငွေနှင့် ပူးပေါင်းခြင်း သို့မဟုတ် အခြား ဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေများနှင့် ပူးပေါင်းခြင်းစသော ကိစ္စရပ်များကို ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။

မြို့နယ်အတွင်းရှိ ဖွဲ့စည်းပုံများတွင် စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များသည် အဓိကအားဖြင့် ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများနှင့် အဓိက ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်သည်။ နိုင်ငံအားကောင်းသော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းများ လုပ်ခဲ့သည့် ဥပမာများလည်း ရှိသည်။ ဥပမာ လမ်းဖောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ရပ်ရွာလူထုဘက်မှ စရိတ်ပေးခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။ ထို စီမံချက်များသည် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု၏ အကျိုးရလဒ်ကို ရပ်ရွာလူထုမှ ကိုယ်တိုင် သိမြင်နားလည်ပြီး၊ နောက် နောင်တွင်လည်း ပူးပေါင်းပါဝင်လိုမှု၊ ထည့်ဝင်လိုမှုများ ပိုမိုမြင့်မားလာ နိုင်သည်။ လက်ရှိအချိန်တွင် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များနှင့် ဒေသတွင်း လူမှုအဖွဲ့အစည်းများအကြား ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုနည်းပါးသေးသော်လည်း အရပ်ဘက်အဖွဲ့များကစည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များကို ချဉ်းကပ်ပြီး ဝန်ဆောင်မှုများတိုးမြှင့်ပေးရန် သို့မဟုတ် ဒေသတွင်း အခြေခံအဆောက်အအုံများဆောက်လုပ်ပေးရန်တောင်းခံမှုများရှိသည်။ အလားတူပင် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များကလည်း ဒေသခံ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်အမတ်မှအပ ပြင်ပ နိုင်ငံရေးသမားများ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် ပုံမှန်ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုများ မရှိချေ။

သုံး။ မူဝါဒဆိုင်ရာထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်အချက်များ

စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များသည် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု အရ ကော ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံအရပါ စိန်ခေါ်မှုများရှိနေသည်။ စိန်ခေါ်မှုများမှာ လူသားအရင်းအမြစ်နှင့် ဘဏ္ဍာငွေ အရင်းအမြစ် ချို့တဲ့မှုနှင့် စပ်ဆိုင်ပြီး နိုင်ငံသားများနှင့် အစိုးရအကြားဆက်ဆံရေး ပျက်ယွင်းခဲ့မှုနှင့်လည်း ချိတ်ဆက်လျက်ရှိသည်။ လူမှုဝန်ဆောင်မှု

နယ်ပယ်၊ အခွန်ဘဏ္ဍာ ကောက်ခံမှုနှင့် စီမံမှု၊ လူထုနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံမှု စသည့် နယ်ပယ်အားလုံးတွင် တိုးတက်မှုများ လိုအပ်နေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အစိုးရသစ် အာဏာလွှဲပြောင်းယူပြီး အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးခေတ်လွန် ငြိမ်းချမ်းရေးစားပွဲဝိုင်းဆွေးနွေးပွဲများ စတင်သောအခါတွင် မြို့ပြဒေသများကို မည်သို့ဝန်ဆောင်မှုပေးပြီး မည်သို့အုပ်ချုပ်မည် ဆိုသည်မှာလည်း ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးမှုများတွင် လည်းကောင်း၊ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို ရေရှည်ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ရန်အတွက် သော်လည်းကောင်း မဖြစ်မနေ အလေးအနက်စဉ်းစားရမည့် နယ်ပယ်တစ်ခုဖြစ်လာသည်။ ယခုအခန်းတွင် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ၏ ဝိသေသများစွာကို စဉ်းစားသုံးသပ်ပြီး ယင်းအဖွဲ့အစည်းများနှင့် သက်ဆိုင်သော မူဝါဒချမှတ်သူများအနေနှင့် မည်သို့တုန့်ပြန်ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်မည်ကို အကြံပြုတင်ပြထားသည်။

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများနှင့် လိုအပ်ချက်များ

အခွန်ဘဏ္ဍာကောက်ခံမှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှု- အရင်းအမြစ်ပေါင်းများစွာမှ အခွန်ဘဏ္ဍာငွေများကို ကောက်ခံပြီး ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကိုလည်း ထိရောက်စွာ စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရေးသည် စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များ ကြုံတွေ့နေရသော အကြီးမားဆုံး လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုဖြစ်သည်။^{၇၀}

လူမှုဝန်ဆောင်မှုများ- မြို့ပြရေပေးဝေမှု၊ အညစ်အကြေး စွန့်ပစ်မှုနှင့် အမှိုက်သိမ်းဆည်းမှုတို့တွင် တိုးတက်မှုများမဖြစ် မနေလိုအပ်သည်။ မြို့နယ်အများစုအတွက် အရေးအကြီးဆုံးဦးစားပေးလုပ်ငန်းမှာလမ်း၊ တံတားနှင့် ရေနွတ်မြောင်းများအသစ်ဖောက်လုပ်ခြင်းနှင့် ပြင်ဆင် မွမ်းမံခြင်း စသည့် ဒေသအတွင်း အခြေခံ အဆောက်အအုံများ တိုးချဲ့ရေးပင် ဖြစ်သည်။

လူထုနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံရေး- ဤကဏ္ဍတွင် တိုးတက်အောင်ဆောင်ရွက်နိုင်ပါက စည်ပင်သာယာရေး ဝန်ဆောင်မှုများအပေါ် လူထုက ကျေနပ်နှစ်သက်မှု ပိုမိုတိုးတက်လာနိုင်ပြီး ထိုသို့ လူထုကျေနပ်လက်ခံခြင်းသည် အခွန်ဘဏ္ဍာငွေများ တိုးတက်ကောက်ခံရရှိစေရေး အတွက် တင်ကြိုလိုအပ်ချက်ပင် ဖြစ်သည်။^{၇၁}

နှစ်စဉ်စီမံကိန်းများကို ပေးချိန်သည်။ ကော်မတီမှတစ်ဆင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ဘက်ကွက်တွင် ပါဝင်စေရေးအတွက် အထက်အဖွဲ့အစည်းများသို့ ဆက်လက်တင်ပြသည်။ မွန်ပြည်နယ် မြို့နယ်စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဌာန ဝန်ထမ်း၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ ညွှန်ကြားရေးမှူးနှင့် မွန်ပြည်နယ်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီဝင်များနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်းများ

^{၇၀} ထင်ရှားသောစိန်ခေါ်မှုများမှာ- အခွန်အခများပေးဆောင်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်း၊ ပိုလျှံသော ရန်ပုံငွေများကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရသို့ ပြန်လည်ပေးသွင်းခြင်း၊ ဘဏ္ဍာနှစ်စဉ်နှစ်အတွင်း စီမံချက်များကို ပြီးစီးအောင်ဆောင်ရွက်ရသဖြင့် တစ်နှစ်ထက်ပိုပြီး ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲမှုမရခြင်း၊ အလယ်အလတ်နှင့် အငယ်စားမြို့များတွင် အခွန်ဘဏ္ဍာလုံလောက်အောင် ကောက်ခံနိုင်မှုမရှိခြင်း၊ စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးနည်းလမ်းများမှာ အဆင့် မမြင့်ခြင်းစသည်တို့ဖြစ်သည်။

^{၇၁} စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီဝင်များကို တင်မြှောက်ရာတွင် လူတိုင်းမပေးခွင့်ရှိသော စနစ်မျိုးဖြင့်တင်မြှောက်ပါက စည်ပင်သာယာရေး ကိစ္စများတွင် လူထုက မိမိတို့နှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟု ပိုမိုထင်မြင်လာပြီး စိတ်ပါဝင်စားမှုတိုးတက်နိုင်သည်။

ဒေသန္တရစီးပွားစီမံအုပ်ချုပ်မှု- စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များက ကောက်ခံရရှိသော အခွန်နှင့်အခများကို အများဆုံး ပေးဆောင်သူများမှာ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များ၏ အခွန်အခနှုန်းထားများနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုတို့နှင့်ပတ်သက်ပြီး စိုးရိမ်ကြောင့်ကြရမှုများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ပေးရန်လိုအပ်သည်။

ဥပဒေပြဌာန်းချက်များကို လိုက်နာစေရန် ဆောင်ရွက်နိုင်မှု- စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များက သတ်မှတ်အခွန်အခများ ပေးဆောင်ရန် ပျက်ကွက်ပါက ဒဏ်ကြေးများ ချမှတ်နိုင်သော်လည်း တရားရုံးများမှာ များသောအားဖြင့် နှေးဖွင့်ပြီး ထိရောက်မှုလည်း မရှိချေ။ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များသည် ဥပဒေပြဌာန်းချက်များ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရာတွင် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန လက်အောက်ရှိ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနနှင့် ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့တို့ကို အားကိုးနေရသည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့မှူးများ- ပြည်ထောင်စုအဆင့် မိခင်ဝန်ကြီးဌာနမရှိသောအခါ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များသည် မူဝါဒ ရေးဆွဲချမှတ်ရေး၊ လူသားအရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးရေး၊ ဘဏ္ဍာရေး စနစ်များ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ဝယ်ယူဖြည့်တင်းမှုများ အားလုံးကို ၎င်းတို့ ကိုယ်တိုင် ဆောင်ရွက်ကြရသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့မှူးများသို့ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေး အစီအစဉ်များကို အရှိန်အဟုန်ဖြင့် လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်သည်။

အလှူရှင်အဖွဲ့အစည်းများ၏ ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ- ကျေးလက်ဒေသများသည် နိုင်ငံတကာ အလှူရှင်များထံမှ ပမာဏ ကြီးမားသော ထောက်ပံ့ကူညီမှုများကို ရရှိနေကြသော်လည်း မြို့ပြဒေသများအတွက် ကျယ်ပြန့်သော လူမှုဝန်ဆောင်မှုများနှင့် စီးပွားရေး အထောက်အပံ့များမှာမူ ရှိမနေပေ။

ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်မှုဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများနှင့် လိုအပ်ချက်များ

ဒေသန္တရဝန်ဆောင်မှုများ တိုးတက်ကောင်းမွန်ရေး- မြန်မာနိုင်ငံတွင် အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ကိုယ်တိုင်ဆုံးဖြတ် ဆောင်ရွက်ခွင့် ရှိသော ပြည်ထောင်စုအဆင့်အောက် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများကို ပထမဦးဆုံးအကြိမ် စတင်စမ်းသပ် တည်ထောင်လုပ်ကိုင်ရာတွင် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များသည် မူဝါဒ ချမှတ်သူများအတွက် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ ထိရောက်အောင်မြင်မှုကို တိုင်းတာနိုင်သော အရေးပါသည့်နေရာများဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ကိုကြည့်ပြီး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် ပိုမိုကောင်းမွန်သော လူမှုဝန်ဆောင်မှုများနှင့် အစိုးရနှင့် ပြည်သူ့ဆက်ဆံရေးကို ဆောင်ကြဉ်းပေးနိုင်ခြင်းရှိ/မရှိ အကဲဖြတ်နိုင်သည်။ ထို့အပြင် ရန်ကုန်၊ မန္တလေးနှင့် နေပြည်တော် မြို့တော်များတွင် သီးခြားပုံစံဖြင့်ရှိနေသော မြို့တော်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်များ

အကြောင်းကိုလည်း ဆန်းစစ်လေ့လာသင့်သည်။

လူသားအရင်းအမြစ်စနစ်များ- နေရာရွှေ့ပြောင်းမှု၊ ရာထူးတိုးမြှင့်မှုနှင့် လေ့ကျင့်သင်ကြားမှုများ အပါအဝင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများလက်အောက်ရှိ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများအတွက် လူ့အရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးရေး မူဝါဒများကို ရေးဆွဲကျင့်သုံးသင့်သည်။

စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် တရားဝင်လုပ်ပိုင်ခွင့်- စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ ဝန်ထမ်းများသည် ၎င်းတို့၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများကို ထမ်းဆောင်နိုင်ရန် လိုအပ်သော သိနားလည်မှုနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများရှိ၊ မရှိ သိရှိနိုင်ရန်အတွက် ၎င်းတို့၏ စွမ်းဆောင်ရည်များကို အသေအချာ လေ့လာဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ထားရန် လိုအပ်သည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် မတ်လတွင် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ဦးဆောင်သော အစိုးရအာဏာရရှိလာပါက အစိုးရဝန်ဆောင်မှုများနှင့် ပတ်သက်ပြီး လူထု၏ မျှော်လင့်ချက်များ သိသိသာသာ မြင့်မားလာမည်ဖြစ်သည်။ ထိုမျှော်လင့်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန်အတွက်ဆိုလျှင် လိုအပ်ချက်များကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သော လိုက်ဖက်ညီသည့် စွမ်းဆောင် ရည်များ ရှိဖို့လိုအပ်သည်။

မြို့ပြစီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း- အကယ်၍ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များက မြို့ပြစီမံကိန်းရေးဆွဲမှုကို ဆောင်ရွက်နိုင်ပါက ၎င်းတို့အနေနှင့် လတ်တလော လိုအပ်ချက်များကိုရော ရေရှည် စီမံချက်များကိုပါ ကိုင်တွယ် ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် အကောင်းဆုံး အနေအထားတွင် ရှိနေသည်။ လာမည့်ကာလများတွင် မြို့ပြဒေသရှိ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်များအတွက် ဖိအားများ ပိုမိုများပြားလာမည့် အနေအထားသာရှိသည်။ ယင်းနှင့်အတူ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ၏ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် ၎င်းတို့၏ ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများတွင် ဖိအားများ ကြီးမားစွာ ပေါ်ပေါက်လာမည်ဖြစ်သည်။

မြို့နယ်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ- ရပ်ရွာလူထုက လွှမ်းမိုးမှုရှိသော ကော်မတီကို စတင်ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်စဉ်က အရပ်သားများအနေနှင့် ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများအပေါ် အာဏာတစ်စုံတစ်ရာရှိသော အခြေအနေနှင့် ယဉ်ပါးခြင်းမရှိသော ဝန်ထမ်းများနှင့် တင်းမာမှုများရှိခဲ့သည်။ တပြိုင်နက်တည်းတွင် ရလဒ်အနေနှင့် ရပ်ရွာလူထုနှင့် ဆက်ဆံရေး ပိုမို တိုးတက်ကောင်းမွန် လာစေသော အကျိုးကျေးဇူးကိုလည်း ရရှိခဲ့သည်။

ဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ သုံးသပ်ချက်- မြို့နယ် စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီ၊ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့မှူးနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့မှူးတို့အကြားရှိ အခန်းကဏ္ဍများနှင့် ရည်ရွယ်ချက်များကို ရှင်းလင်းစွာ သတ်မှတ်ဖော်ပြနိုင်ရန်အတွက် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး စည်ပင်သာယာရေးဥပဒေများရှိ ပြဌာန်းချက်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်လိုအပ်သည်။ ကော်မတီဝင်များကို ရွေးချယ်ရာတွင်လည်း လူတိုင်း ပါဝင်မဲပေးခွင့်ရှိသည့် စနစ်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။ ထို့အပြင် လက်ရှိ

စည်ပင်သာယာရေးဥပဒေများကိုအခွန်ဘဏ္ဍာများကောက်ခံမှုနှင့် စီမံမှုတို့တွင် တိုးတက်လာစေရေးကို ရည်ရွယ်ပြီး ပြန်လည်သုံးသပ် ဆန်းစစ်သင့်သည်။

စည်ပင်သာယာ လုပ်ငန်းများအတွက် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း - ထိရောက်သော ပြည်ထောင်စုအဆင့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခုက စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များကို ကြည့်ကြပ် ကွပ်ကဲပေးနိုင်ပါက အခြား ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်း ခြင်း၊ မဟာဗျူဟာ အစီအစဉ်ရေး ဆွဲခြင်း၊ စွမ်းဆောင်ရည် အကဲဖြတ် ဆန်းစစ်ခြင်းများကို ပိုမိုတိုးတက် ကောင်းမွန်စေမည် ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံစည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့ချုပ်၊ သို့မဟုတ် အလားတူ အဖွဲ့အစည်းမျိုးကို ဖန်တီးနိုင်ပါက စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များစုပေါင်းပြီး သတင်းဖလှယ်ဆက်သွယ်ခြင်း၊ အတွေ့အကြုံ များ မျှဝေခြင်းနှင့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ အထောက်အပံ့များ ရရှိရေးအတွက် စည်းရုံးတောင်းဆိုမှုများကို ပိုမိုထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်လာနိုင်ချေရှိသည်။

တစ်နေ့တခြား ပိုမိုမြင့်မားလာမည့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၏ တောင်းဆိုမှုများ - စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင် အသိုင်းအဝိုင်းက အစိုးရအနေနှင့် လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများကို လွယ်ကူရှင်းလင်း အောင်ဆောင်ရွက်ပြီး ကြီးနီးစနစ်ကို ဖယ်ရှားရေးအတွက် တောင်း ဆိုမှုများ ပိုမိုမြင့်တက်လာမည်ဖြစ်သည်။ ဒေသဆိုင်ရာ စည်ပင် သာယာရေး အဖွဲ့များသို့ အခွန်နှင့် အခများကို အဓိက ပေးဆောင်ရ သူများ အနေနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ခံယူမှု အားနည်းခြင်း၊ အခွန်အခနှုန်းထားများကို အများ

ပြည်သူသိအောင် ကြေညာနိုင်မှု အားနည်းခြင်း စသည့် အချက်များကို လက်တွေ့ တွေ့ကြုံခံစားကြရသည်။^{၄၉}

စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များကိုပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများ၏ ပေါ်ထွန်းစပျူရီကရေစီယန္တရားများအဖြစ် ရှုမြင်ခြင်း- ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများသည် ၎င်းတို့၏ကိုယ်ပိုင်စည်ပင်သာယာ အုပ်ချုပ်မှုစနစ်များကို တည်ထောင်လာကြသည်နှင့်အညီ စည်ပင် သာယာရေးအဖွဲ့များသည် ထိုအဆင့်တွင် အသစ်ပေါ်ထွန်းလာ သော ဗျူရီကရေစီယန္တရားများပင်ဖြစ်ကြသည်။ လက်ရှိအချိန်တွင် ဥပဒေအတိုင်း အတိအကျလိုက်နာမှု အားနည်းခြင်းသည် ဥပဒေ အကောင်အထည်ဖော်မှု အားနည်းခြင်းနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ ပြည်သူ များ အနေနှင့် ရရှိသော ဝန်ဆောင်မှုများအပေါ် ကျေနပ်နှစ်သက်မှု အားနည်းသောကြောင့် အခွန်ပေးဆောင်ရန် လိုလိုလားလား မရှိခြင်းစသည့် အချက်များကြောင့်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ အခွန် ဘဏ္ဍာ၊ ဥပဒေပြဌာန်းချက်များကို လိုက်နာမှုနှင့် လူထုပါဝင်မှုနှင့် ဆိုင်သော ပြဿနာရပ်များကို ဖြေရှင်းကျော်လွှားနိုင်ပါက စည်ပင်သာယာရေး အဖွဲ့များအနေနှင့် အရေးပါသော ဝန်ဆောင်မှု ပေးသူများအဖြစ် ရပ်တည်လာနိုင်ပြီး တပြိုင်တည်းမှာပင် ပြည် ထောင်စုအစိုးရနှင့် အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ သီးခြား လွတ်လပ် သော ဗျူရီကရေစီအဖွဲ့အစည်းများအဖြစ် ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်နိုင် လာမည်ဖြစ်သည်။

^{၄၉} Bissinger and Maung Maung, 2014, p-24, Subnational Governments and Business in Myanmar.

လေး။ ။ အဓိကမေးခွန်းပုစ္ဆာများနှင့် ဆက်လက်လေ့လာဖတ်ရှုရန်

ဆွေးနွေးရမည့် အမေးပုစ္ဆာများ

- မည်သည့်နည်းလမ်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ချိတ်ဆက်ထားသော စည်ပင်သာယာစီမံခန့်ခွဲမှုကို အားကောင်းလာအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မည်နည်း။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများနှင့် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို ခိုင်မာအားကောင်းလာအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များသို့ လုပ်ငန်းရပ်များနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများ တိုးချဲ့ချထားပေးခြင်း၊ သို့မဟုတ် စည်ပင်သာယာရေး လုပ်ငန်းများအားလုံးကို လွှမ်းမိုးလုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသော အင်စတီကျူးရှင်းအသစ်များကို တီထွင်ခြင်း၊
- အသစ်စက်စက် သို့မဟုတ် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲထားသော အင်စတီကျူးရှင်းများကို တည်ဆောက်သည်ဖြစ်စေ၊ မတည်ဆောက်သည်ဖြစ်စေ၊ စည်ပင်သာယာအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်တွင် ပြည်သူလူထု ကိုယ်စားပြုပါဝင်မှုကို အားပေးမြှင့်တင်ရမည်။ ထိုဆောင်ရွက်ချက်များသည်လည်း နိုင်ငံ၏ ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းရေးနှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိရန်လိုသည်။ အကယ်၍ မြို့နယ် စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့အစည်းများသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ၏ စီမံထိန်းချုပ်မှုအောက်၌ ဆက်လက်ထားရှိသင့်သလား၊ သို့တည်းမဟုတ် ၎င်းတို့ကို လူတိုင်းမဲပေးခွင့်ရှိသောစနစ်မှ ရွေးချယ်တင်မြှောက်ထားသည့် မြို့နယ်ကောင်စီများ၏ အပြည့်အဝလုပ်ပိုင်ခွင့် အောက်တွင် ထားရှိသင့်သလား၊ သို့တည်းမဟုတ် မည်သည့်အခြားပုံစံမျိုးဖြင့် ထားရှိသင့်ပါသနည်း။
- လက်ရှိ စည်ပင်သာယာရေးအဖွဲ့များ၏ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပုံများမှနေပြီး သင်ခန်းစာထုတ်ယူစရာများ ရှိပါသလား၊ အကယ်၍ရှိပါက ထိုသင်ခန်းစာများကို ကျေးလက်ဒေသ စည်ပင်သာယာရေးစနစ်တွင် မည်သို့ ပုံတူကူးသုံးစွဲနိုင်မည်နည်း။

ဆက်လက်လေ့လာဖတ်ရှုရန်

- Aung Myat Kyaw. October 2013. Study on Myanmar Democratic Local Organizations and Laws. Yangon: Win Win Kyaw Press.
- Ba Khin. June 2009. Gradual Development of Development Affairs Laws & Articles on Development Affairs Works. Yangon: Taot Taot Win Offset.
- Ba U. 2011. Myanmar Administration, edited by Ashin Nanda Marlar. Yangon: Pyin Sa Gan Publishing.
- Bissinger, Jared and Lynn Maung Maung. February 2014. Subnational Governments and Business in Myanmar, Discussion Paper No. 2, Yangon: MDRI-CESD and The Asia Foundation.
- Dickenson-Jones, Giles, S Kanay De, and Andrea Smurra. August 2015. State and Region Public Finances in Myanmar. Yangon: MDRI-CESD and The Asia Foundation.
- Kyi Pyar Chit Saw and Matthew Arnold. October 2014. Administering the State in Myanmar: An overview of the General Administration Department. Yangon: MDRI-CESD and The Asia Foundation.
- Nixon, Hamish, Cindy Joelene, Kyi Pyar Chit Saw, Thet Aung Lynn, and Matthew Arnold. September 2013. State and Region Governments in Myanmar. Yangon: MDRI-CESD and The Asia Foundation.
- Robertson, Bart and Cindy Joelene. August 2015. Local Development Funds in Myanmar. Yangon: MDRI-CESD and The Asia Foundation.
- World Bank. 2015. East Asia's Changing Urban Landscape: Measuring a Decade of Spatial Growth. Washington DC: World Bank.

The Asia Foundation

Improving Lives, Expanding Opportunities

**No.17, Thu Khi Tar Street
Pyi Thar Yar Residence Lane 1
15 Ward, Bauk Htaw, Yankin Township
Yangon, Myanmar**